

ALYTAUS, JONAVOS IR UKMERGĖS SAVIVALDYBIŲ GYVENTOJŲ SMURTO IR LYČIŲ STEREOTIPŲ SUVOKIMO TYRIMAS

2021 m. spalio mėn. 7 – 12 d., N = 613

Tyrimas atliktas
Lygių galimybių
kontrolieriaus tarnybos
užsakymu

Vilnius – 2021

Tyrimo metodika

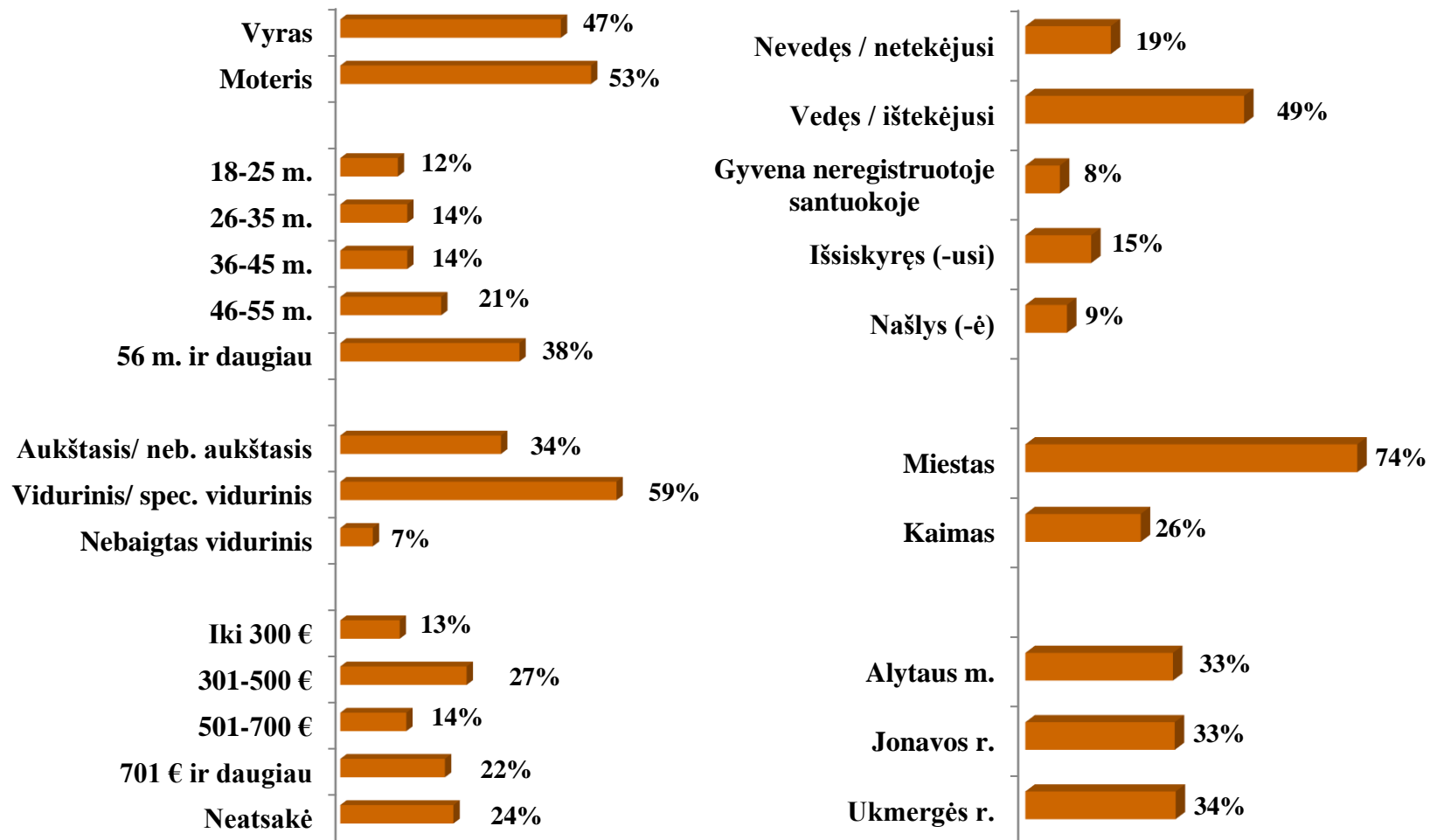
- **Tyrimo laikas:** 2021 m. spalio mėn. 7 – 12 d.
- **Respondentų skaičius:** N = 613
- **Tikslinė grupė:** 18 – 75 metų gyventojai
- **Apklauso būdas:** interviu miesto/ kaimo erdvėse
- **Atrankos metodas:** kvotinė atranka išlaikant proporcijas pagal amžių, lytį, gyvenamą vietą.
- **Apklausa vyko šiose savivaldybėse:** Alytaus miesto, Jonavos ir Ukmergės rajonų savivaldybėse

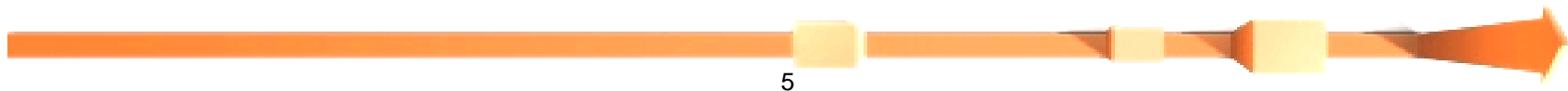
Statistinių paklaidų, esant skirtingiems rezultatams, dydžiai %:

	% 3	% 5	% 10	% 15	% 20	% 25	% 30	% 40	% 50
	97	95	90	85	80	75	70	60	50
N									
100	3.4	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10.0
200	2.4	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.0	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	1.7	2.2	3.0	3.6	4.0	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.5	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
600	1.4	1.7	2.4	2.9	3.2	3.5	3.7	3.9	4.0

SOCIALINĖS-DEMOGRAFINĖS CHARAKTERISTIKOS

Tyrimo rezultatai

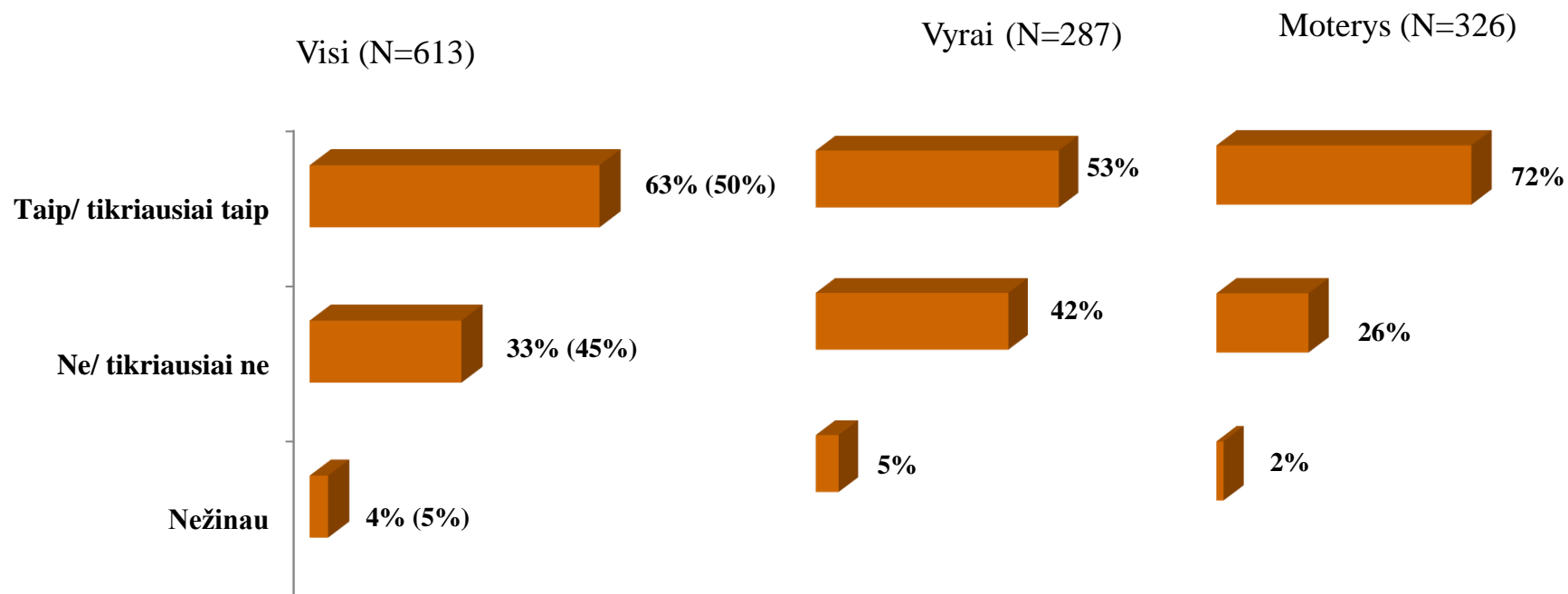

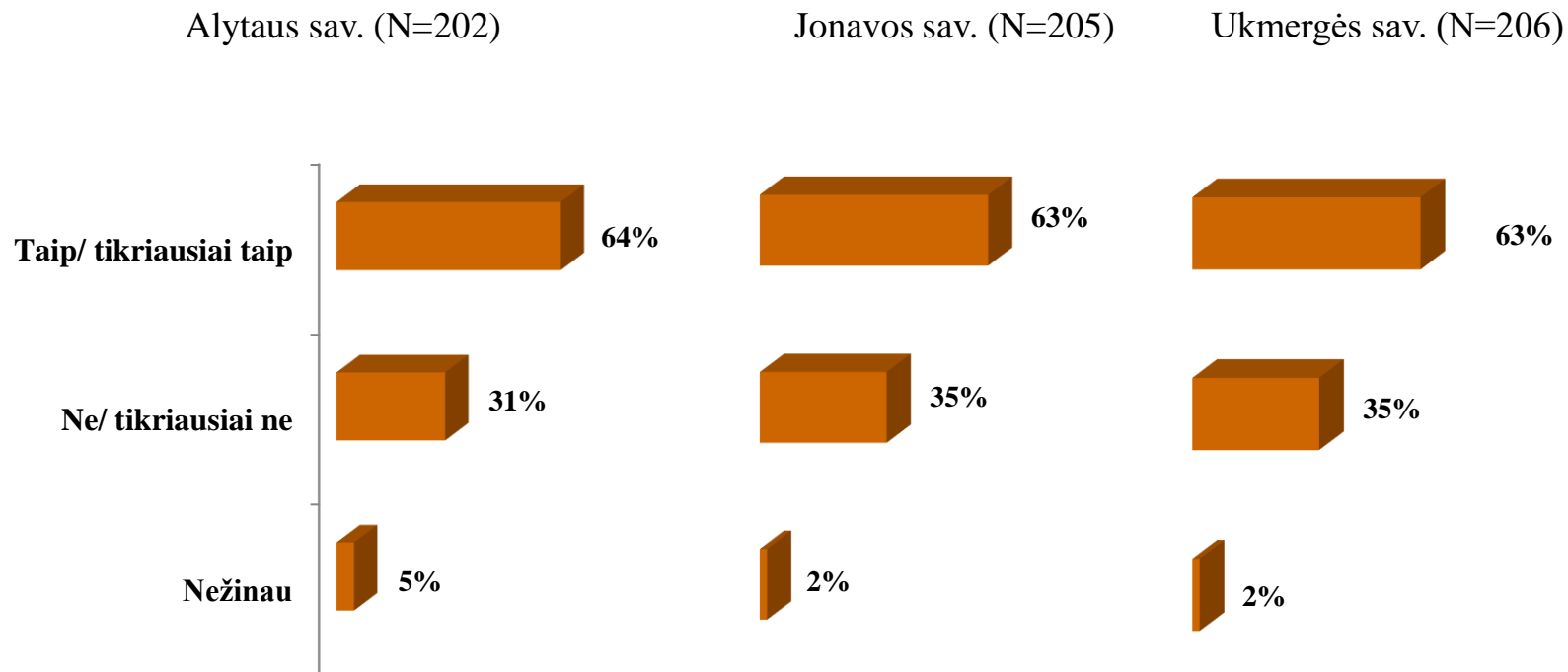
SITUACIJŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS:

Ar įvardintą situaciją vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

1.1. „VYRAS DRAUDŽIA ŽMONAI EITI Į DARBĄ, TEIGDAMAS, KAD JIS PINIGŲ UŽDIRBA PAKANKAMAI, O JOS PAREIGA YRA PRIŽIŪRĖTI NAMUS IR VAIKUS”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

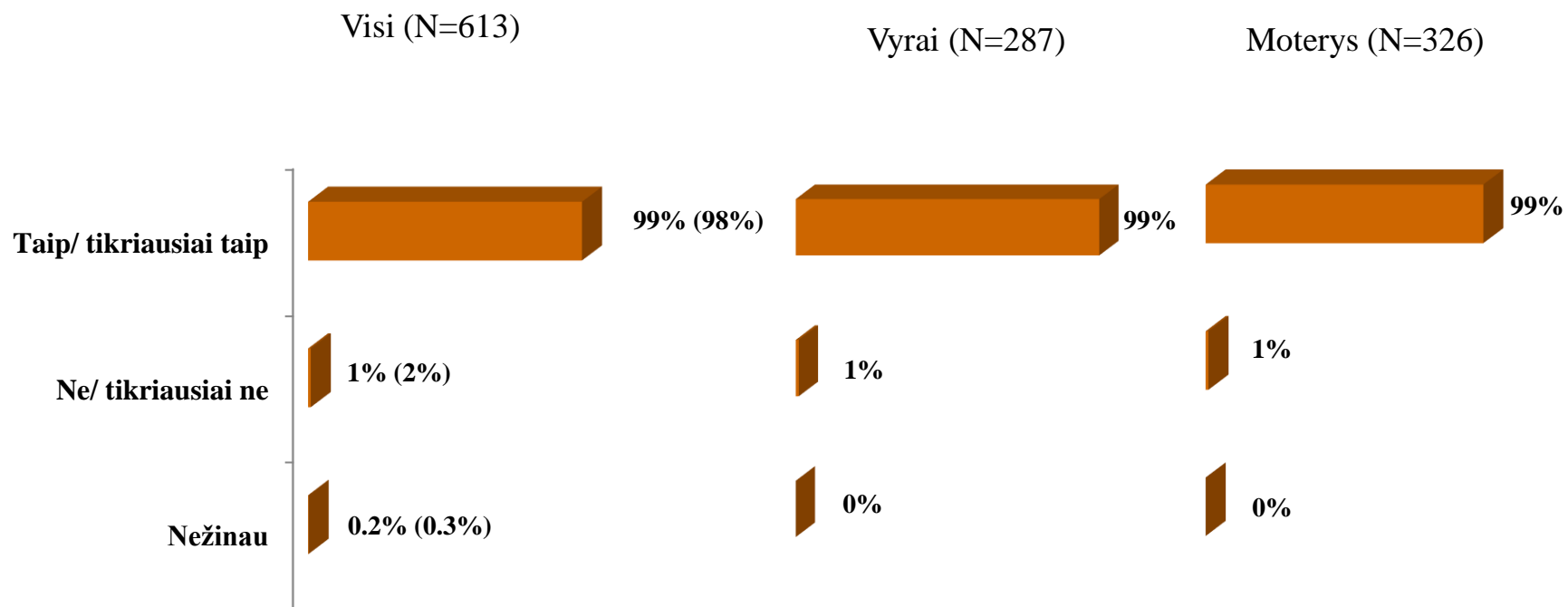
Dauguma (63%) situaciją, kai „vyras draudžia žmonai eiti į darbą, teigdamas, kad jis pinigų uždirba pakankamai, o jos pareiga yra prižiūrėti namus ir vaikus“, vertina kaip smurtinę, dažniau taip vertina moterys 72%, turintys aukštąjį išsilavinimą 75%, aukštesnių pajamų grupė 72%. 2020 m. tyrimo metu pritarančių, kad ši situacija buvo smurtinė, buvo mažiau (50%).

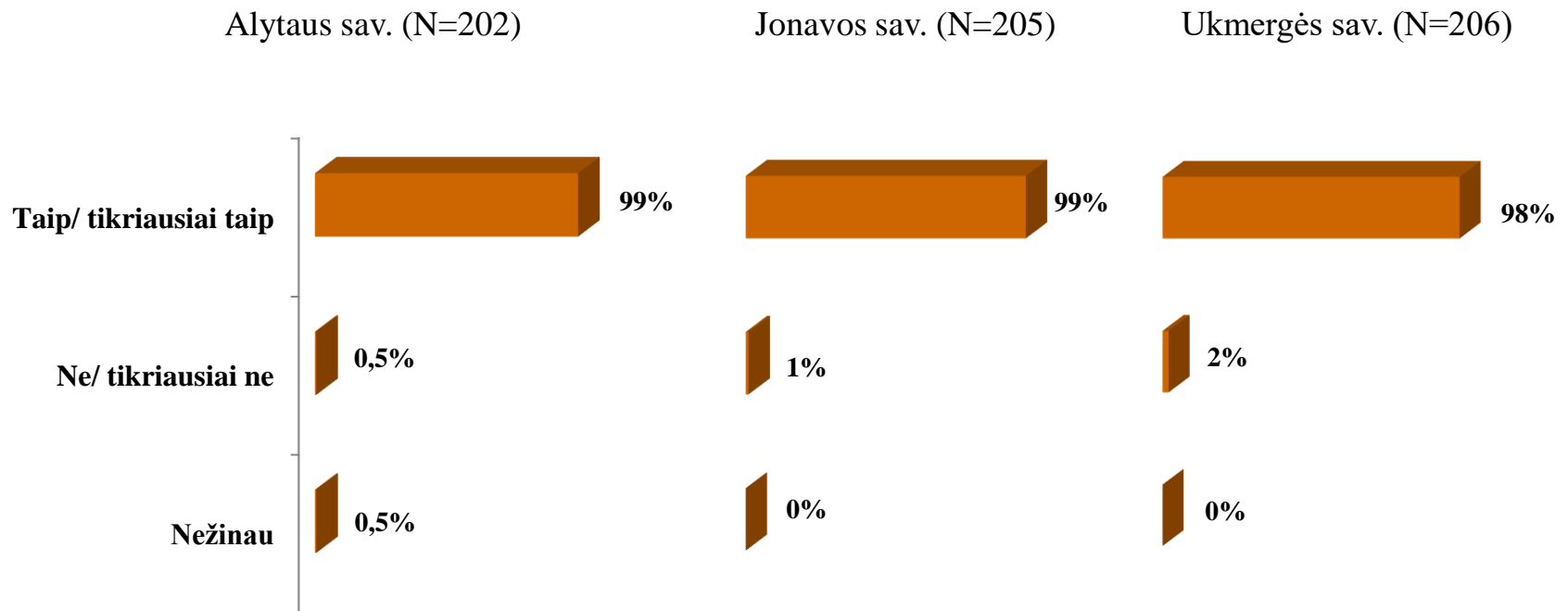
SITUACIJŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS:

Ar įvardintą situaciją vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

1.2. „GINČO METU VYRAS ŽMONĄ UŽTILDO TRENKĖDAMAS JAI PER VEIDĄ”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

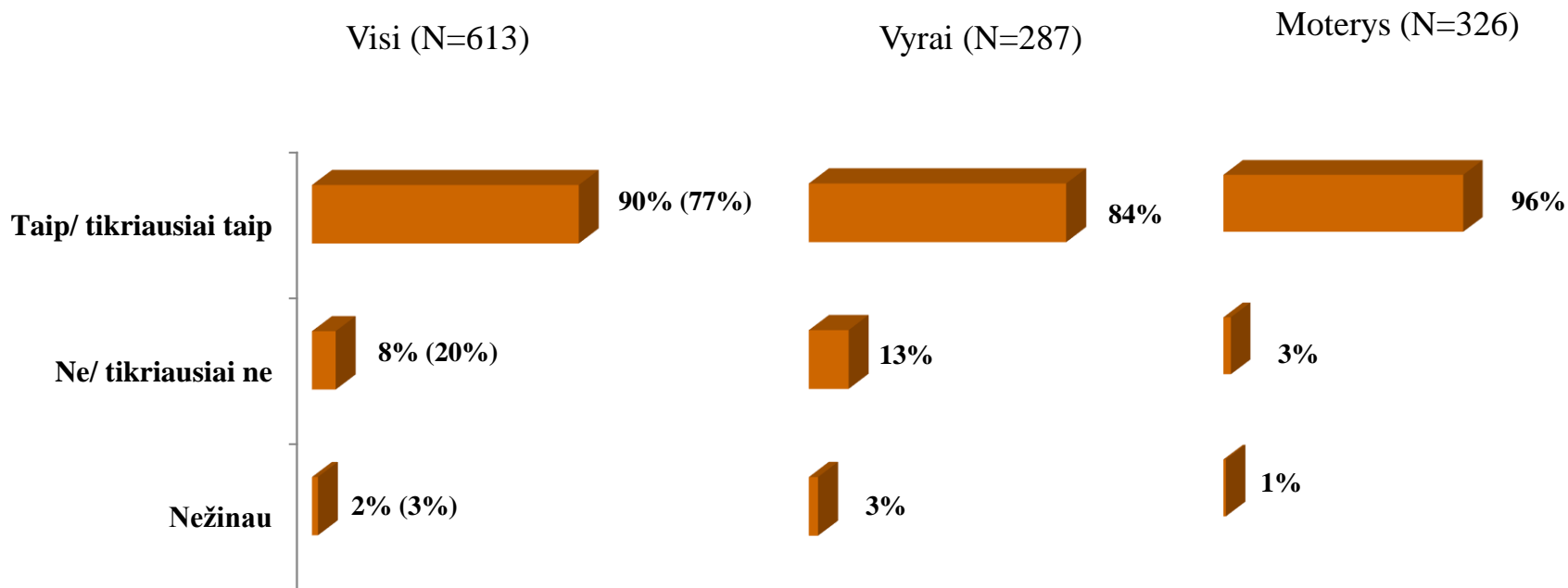
Beveik visi – 99% – apklaustieji situaciją, kai „ginčo metu vyras žmoną užtildo trenkdamas jai per veidą”, įvertino kaip smurtą. Toks pat rezultatas buvo ir 2020 m. tyrimo metu.

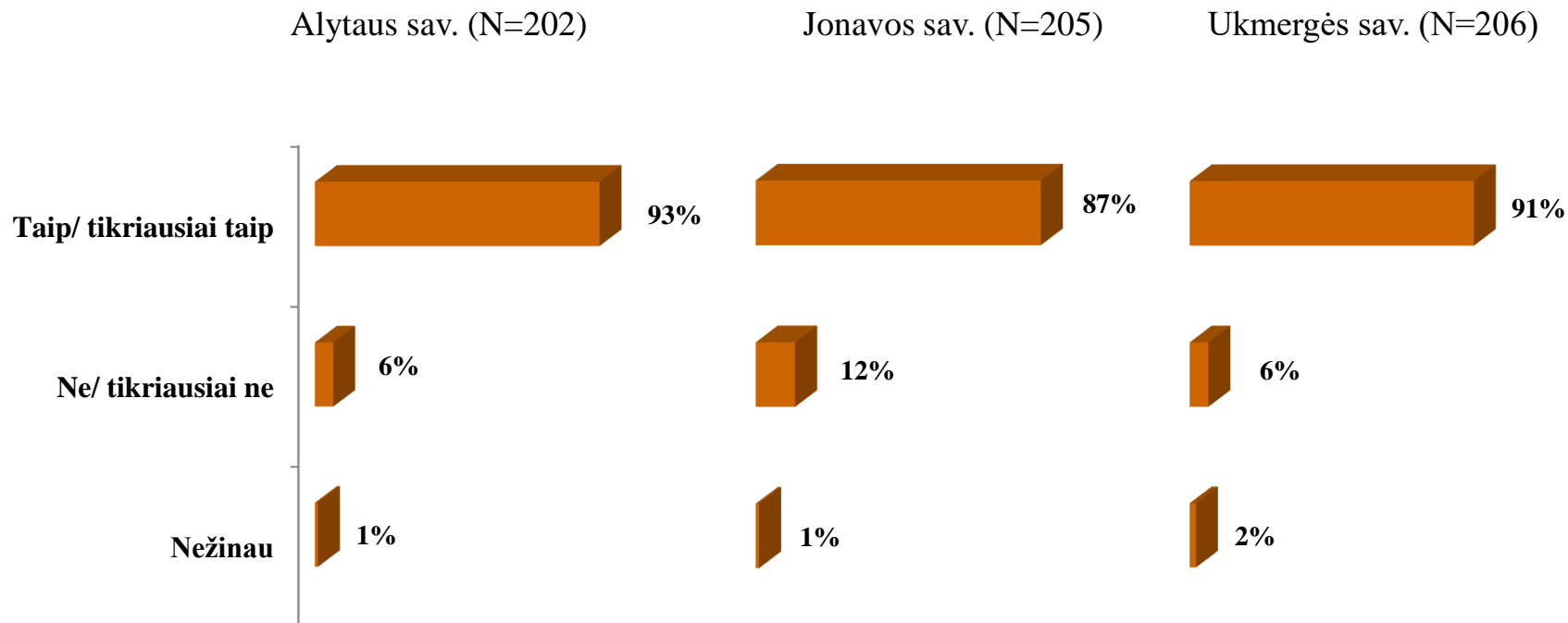
SITUACIJŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS:

Ar įvardintą situaciją vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

1.3. „DRAUGŲ BŪRYJE VYRAS VIS PABRĖŽIA, KOKIA NEVYKUSI JO ŽMONA: TAI KAŽKĄ SUGADINA AR NESUPRANTA, TAI NETURI HUMORO JAUSMO IR PAN.“

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

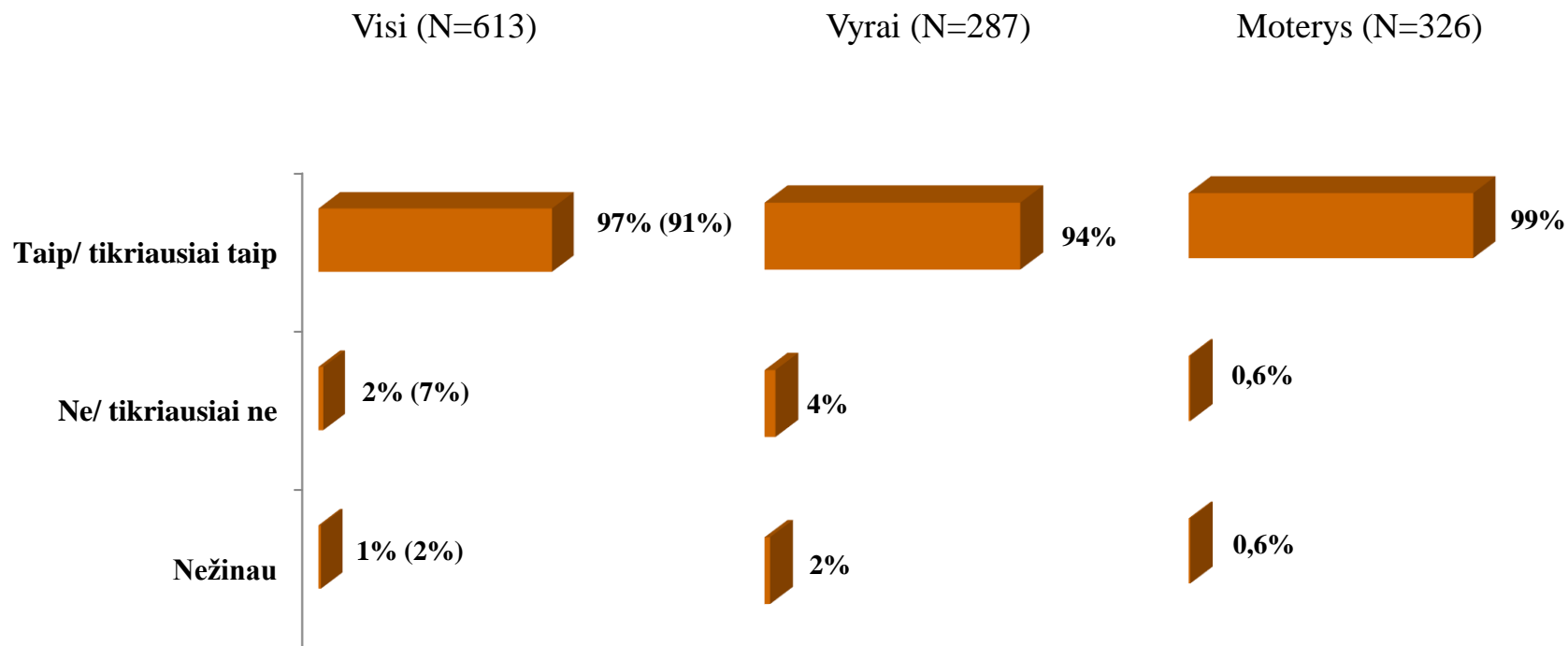
Absoliuti dauguma – 90% – apklaustųjų situacija, kai „draugų būryje vyras vis pabrėžia, kokia nevykusi jo žmona: tai kažką sugadina ar nesupranta, tai neturi humoro jausmo ir pan.“, įvertino kaip smurtą. Tai daugiau, negu 2020 m. tyrimo metu (77%).

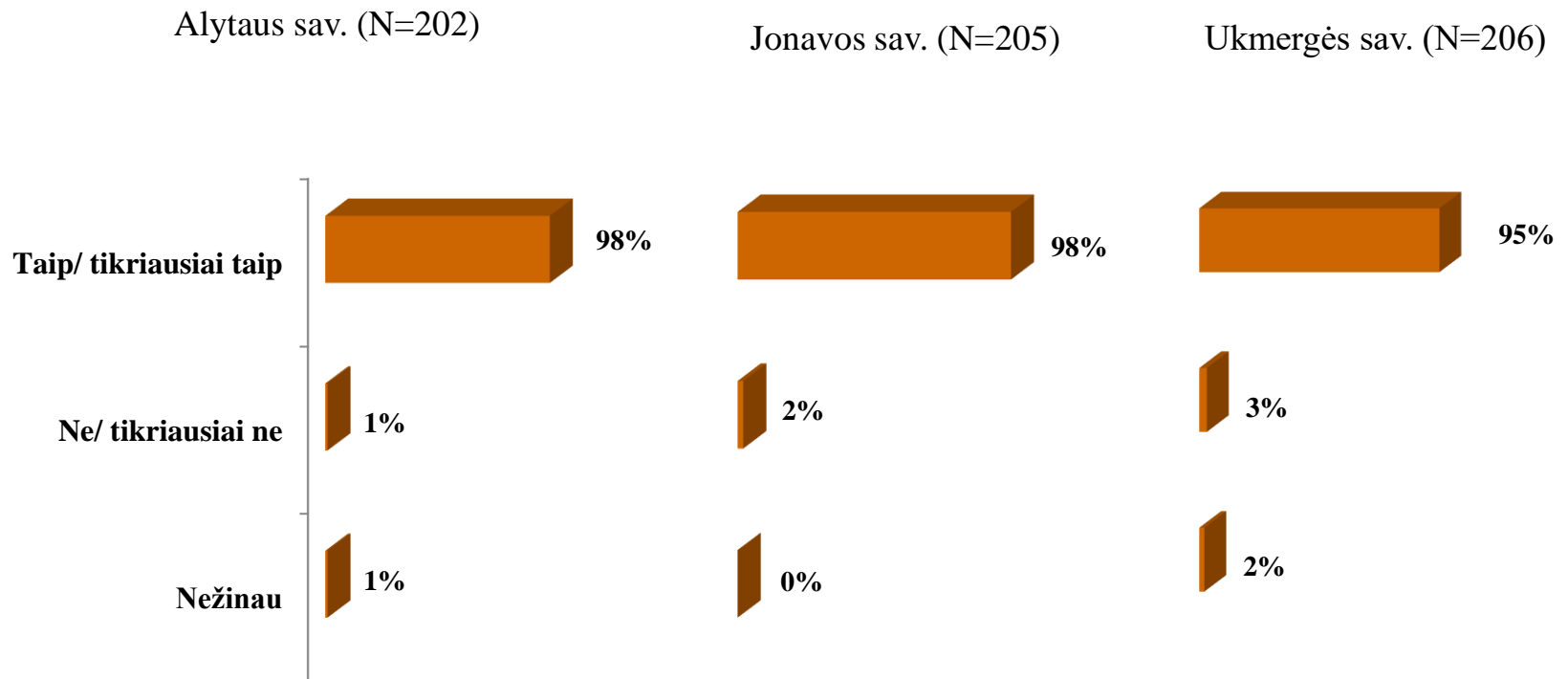
SITUACIJŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS:

Ar įvardintą situaciją vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

1.4. „VYRAS PRIVERČIA ŽMONĄ MYLĖTIS PRIEŠ JOS VALIĄ”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

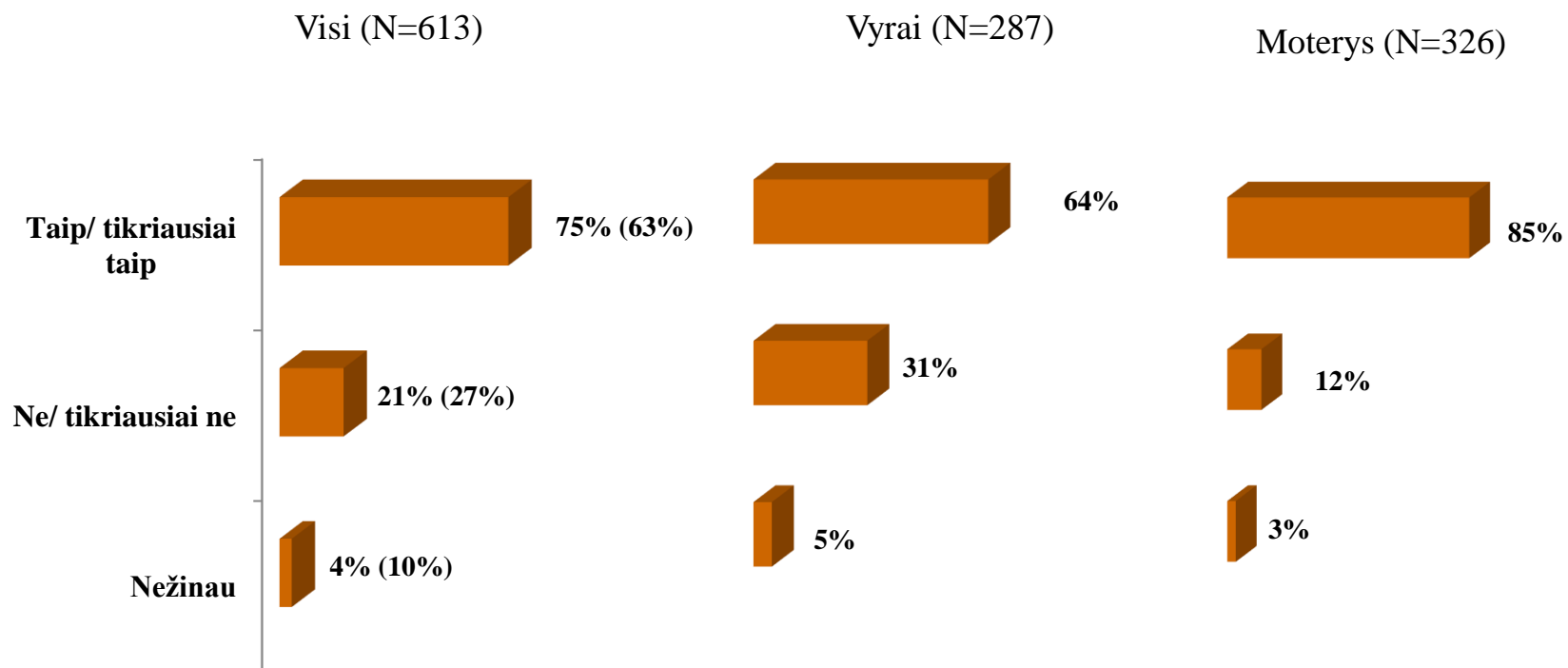
Absoliuti dauguma – 97% – apklaustųjų situacija, kai „vyras priverčia žmoną mylėtis prieš jos valią“, įvertino kaip smurtą. Tai daugiau, negu 2020 m. tyrimo metu (91%).

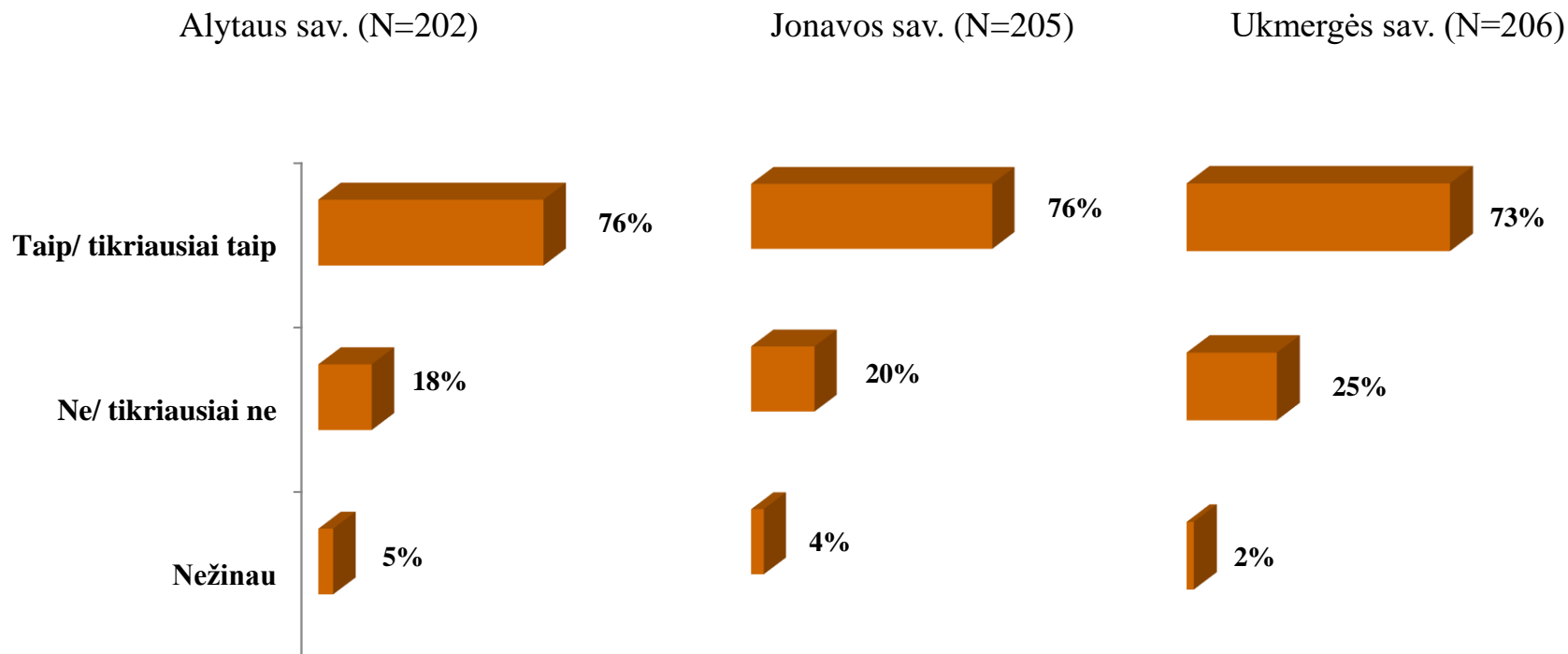
SITUACIJŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS:

Ar įvardintą situaciją vertintumėte kaip smurtą prieš moterį, ar ne?

1.5. „VYRAS TIKRINA ŽMONOS MOBILIOJO TELEFONO SKAMBUČIUS, SOCIALINIŲ TINKLŲ ŽINUTES”

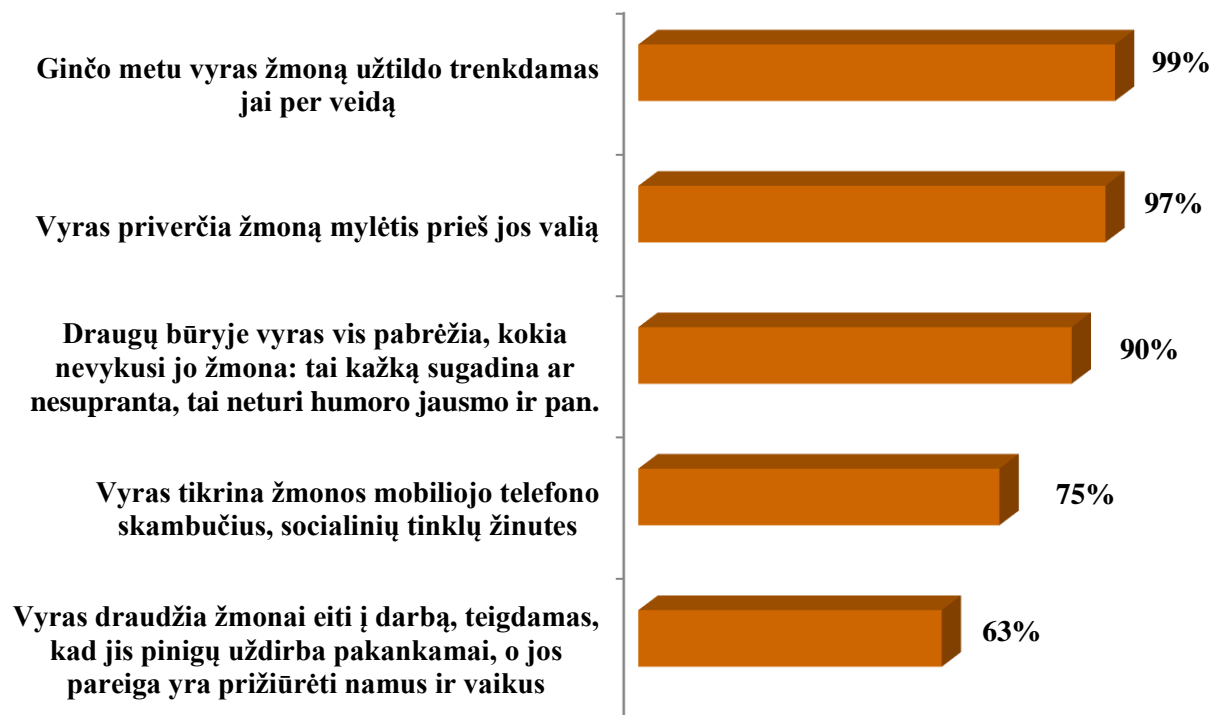
(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Didžioji dauguma – 75% – apklaustųjų situacija, kai „vyras tikrina žmonos mobiliojo telefono skambučius, socialinių tinklų žinutes“, įvertino kaip smurtą. Šią situaciją prie smurto dažniau priskyrė moterys 85% (vyrai – 64%), turintys aukštąjį išsilavinimą 83%.

SITUACIJŲ PRISKYRIMAS PRIE SMURTO („taip” ir „tikriausiai taip”)

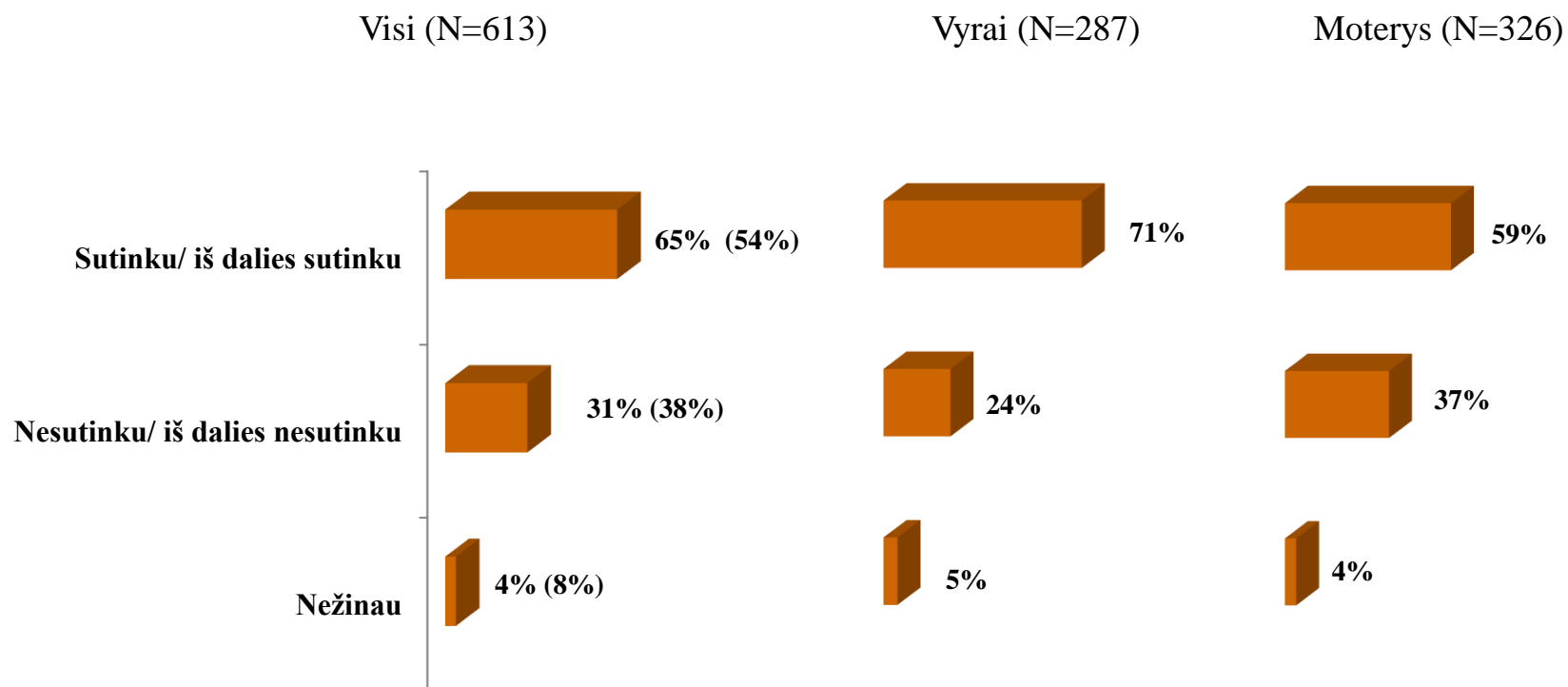

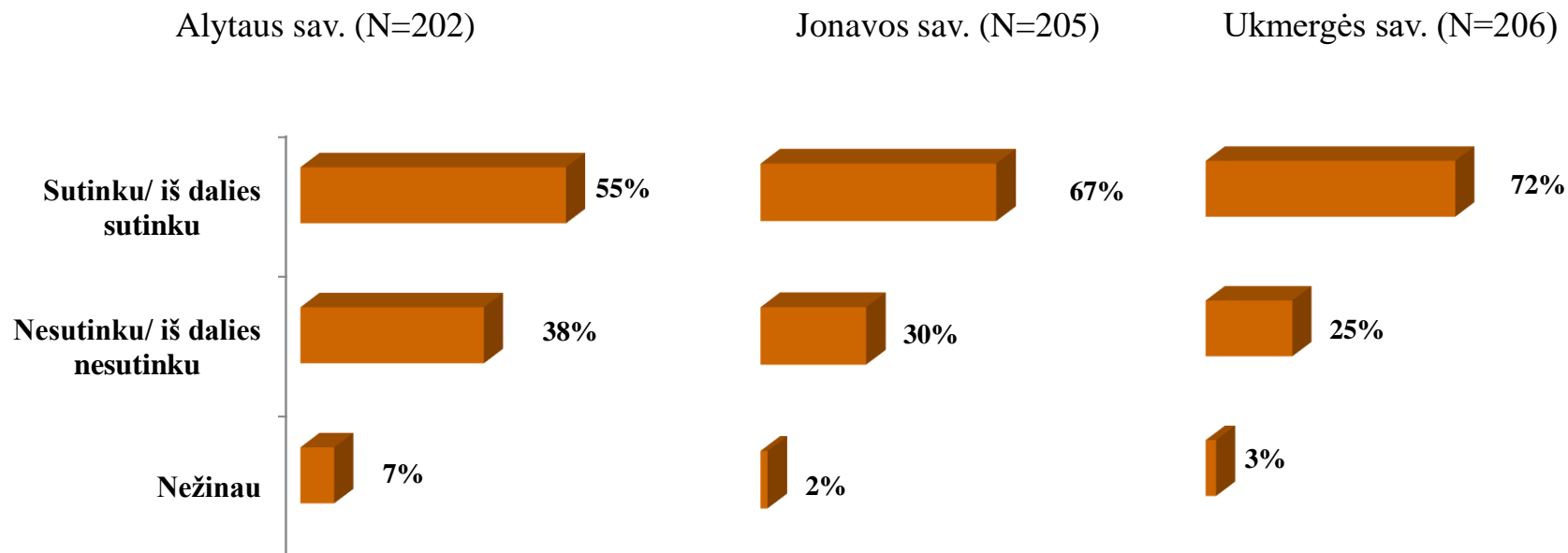
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.1. „MOTERYS DAŽNAI PAČIOS IŠPROVOKUOJA SMURTĄ”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

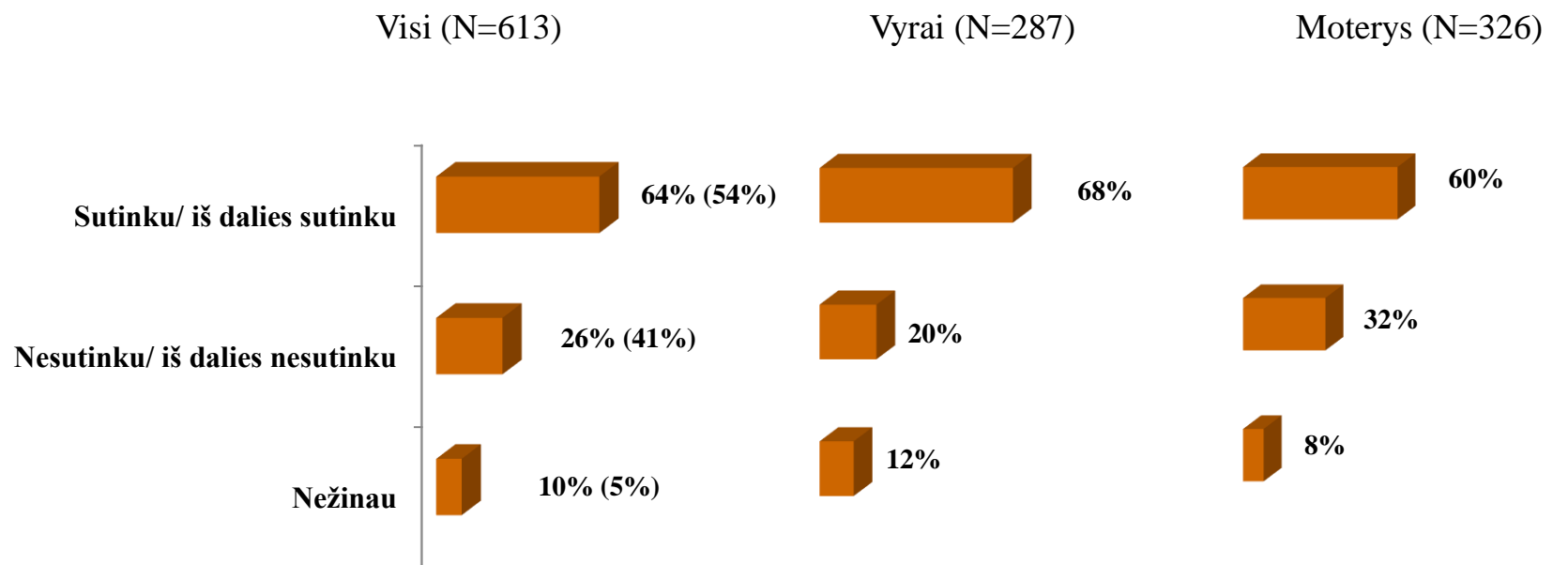
Beveik du trečdaliai apklaustųjų – 65% – sutinka su teiginiu, kad „moterys dažnai pačios išprovokuoja smurtą“. Dažniau su šiuo teiginiu sutinka vyrai (71%), pagyvenę (78%), kaimo gyventojai (71%). Lyginant su 2020 m., sutinkančių su šiuo teiginiu yra daugiau (54%).

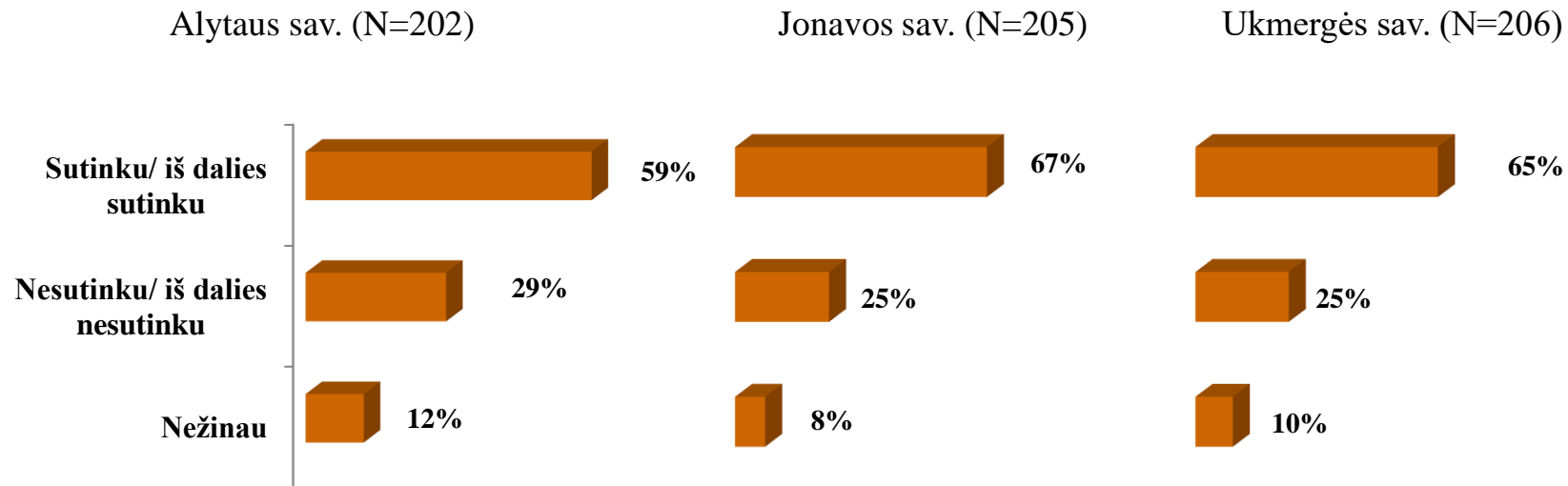
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.2. „KALTINDAMOS VYRUS DĖL SMURTO MOTERYS YRA LINKUSIOS „SUTIRŠTINTI SPALVAS“

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

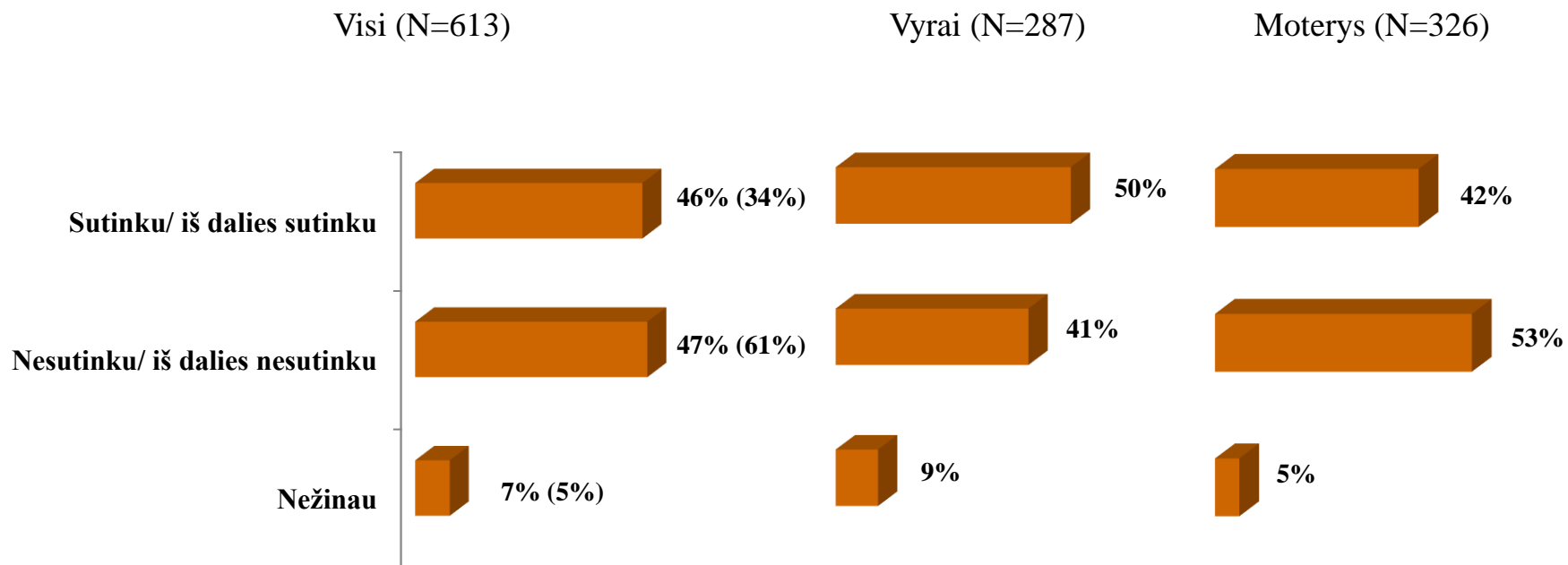
Beveik du trečdaliai apklaustųjų – 64% – sutinka su teiginiu, kad „kaltindamos vyrus dėl smurto moterys yra linkusios „*sutirštinti spalvas*“. Su tuo dažniau sutinka vyrai (68%), pagyvenę (73%). Lyginant su 2020 m., sutinkančių su šiuo teiginiu padaugėjo (buvo 54%).

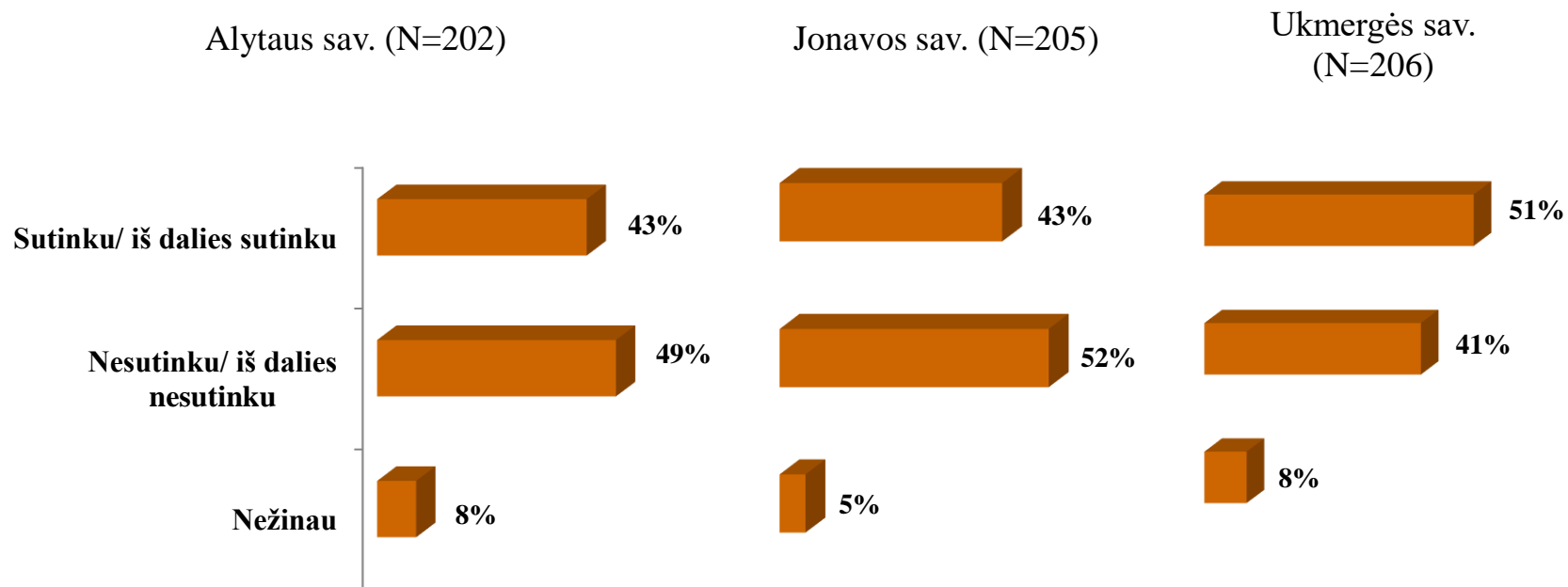
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.3. „VYRŲ SMURTAŲ PATYRUSIOS MOTERYS ŽINOJO, Į KOKIUS SANTYKIUS VELIASI“

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

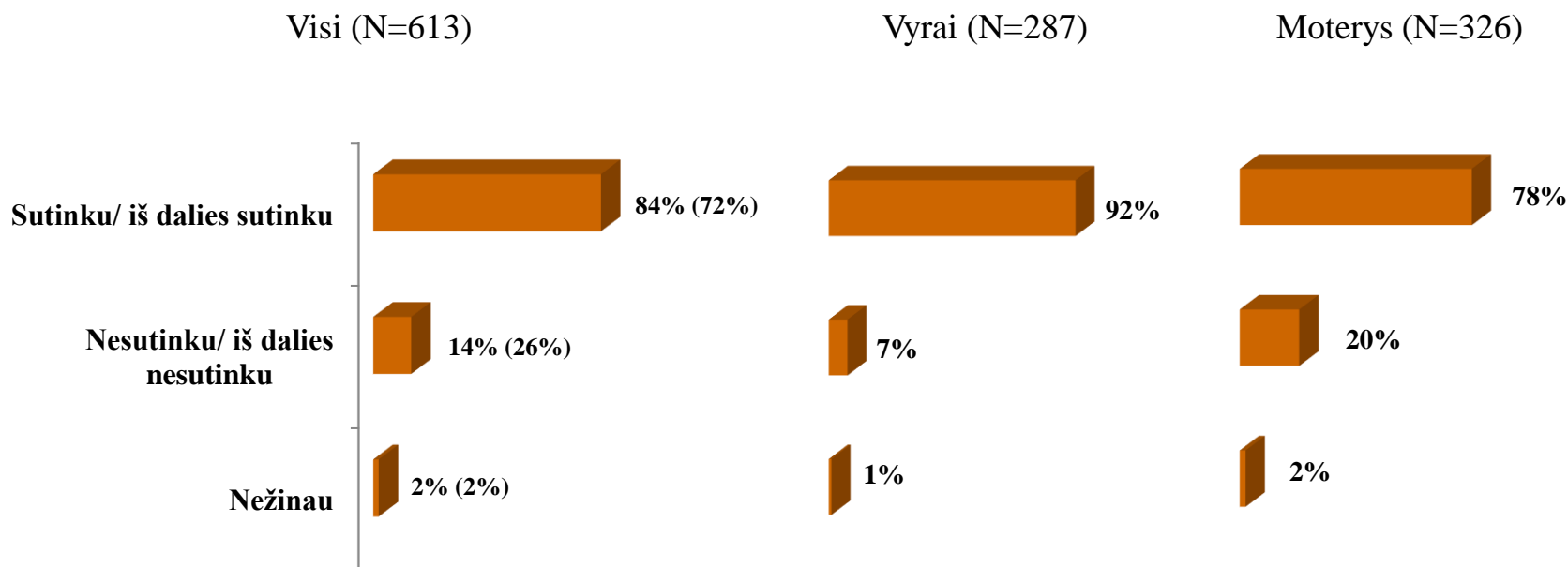
Mažiau nei pusė – 46% – respondentų sutinka su teiginiu, kad „vyrų smurtą patyrusios moterys žinojo, į kokius santykius veliasi“. Dažniau su šiuo teiginiu sutinka vyrai (50%), pagyvenę (53%). Lyginant su 2020 m., sutinkančių su šiuo teiginiu yra daugiau (buvo 34%).

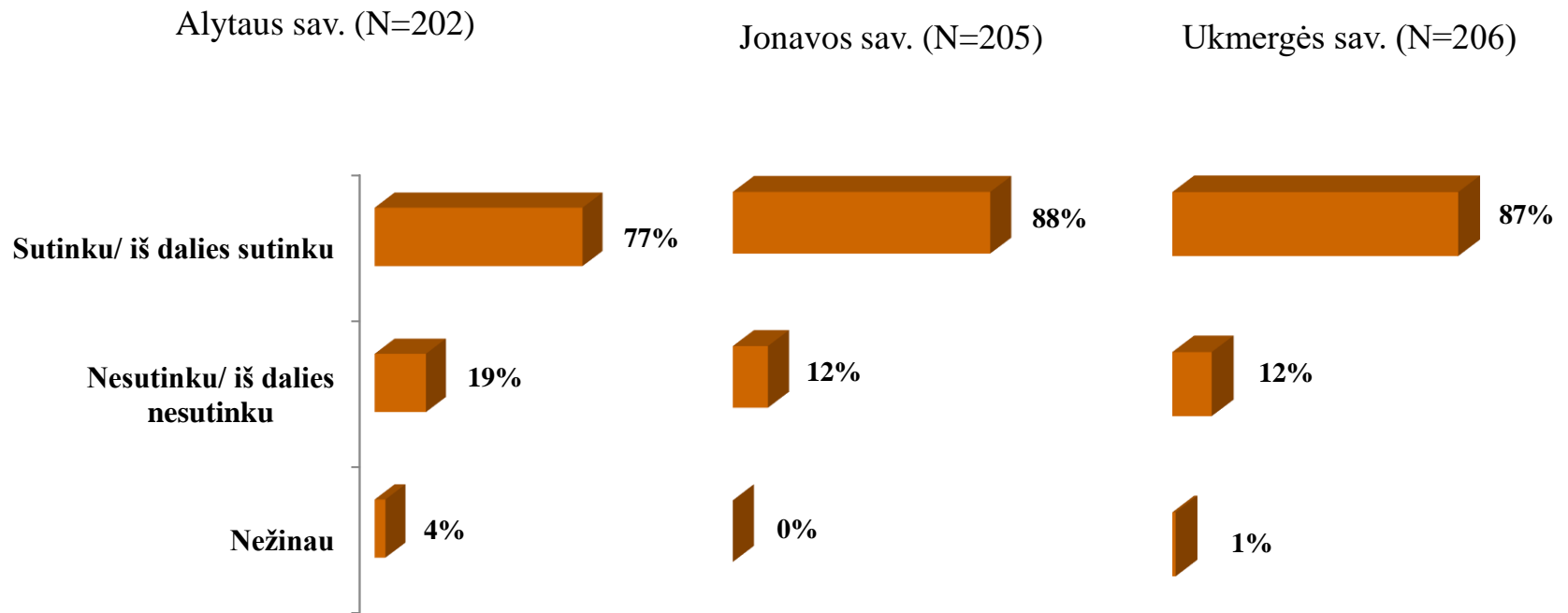
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.4. „JEI NORI, MOTERIS VISADA GALI NUTRAUKTI SANTYKIUS / IŠSISKIRTI SU SMURTAUJANČIU VYRU”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

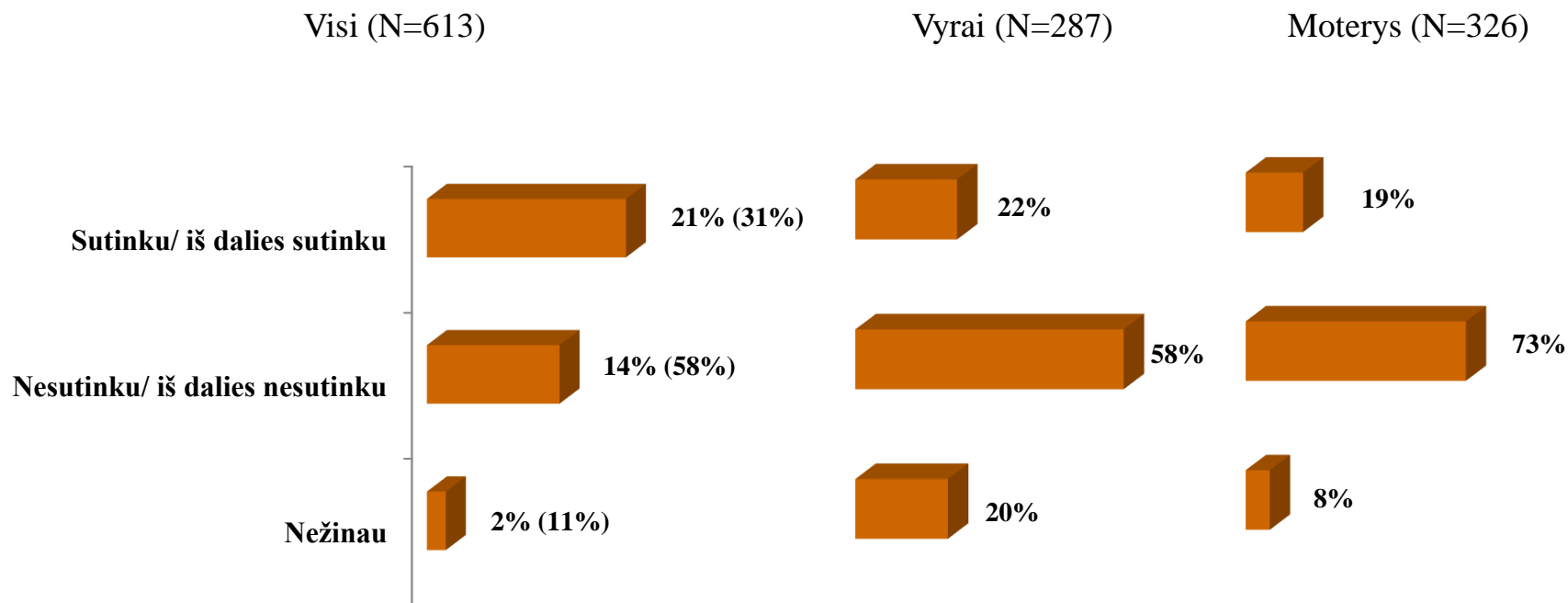
Didžioji dauguma – 84% – apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad „jei nori, moteris visada gali nutraukti santykius/ išsiskirti su smurtaujančiu vyru“. Dar daugiau tokių tarp vyrų (92%), kaimo gyventojų (92%).

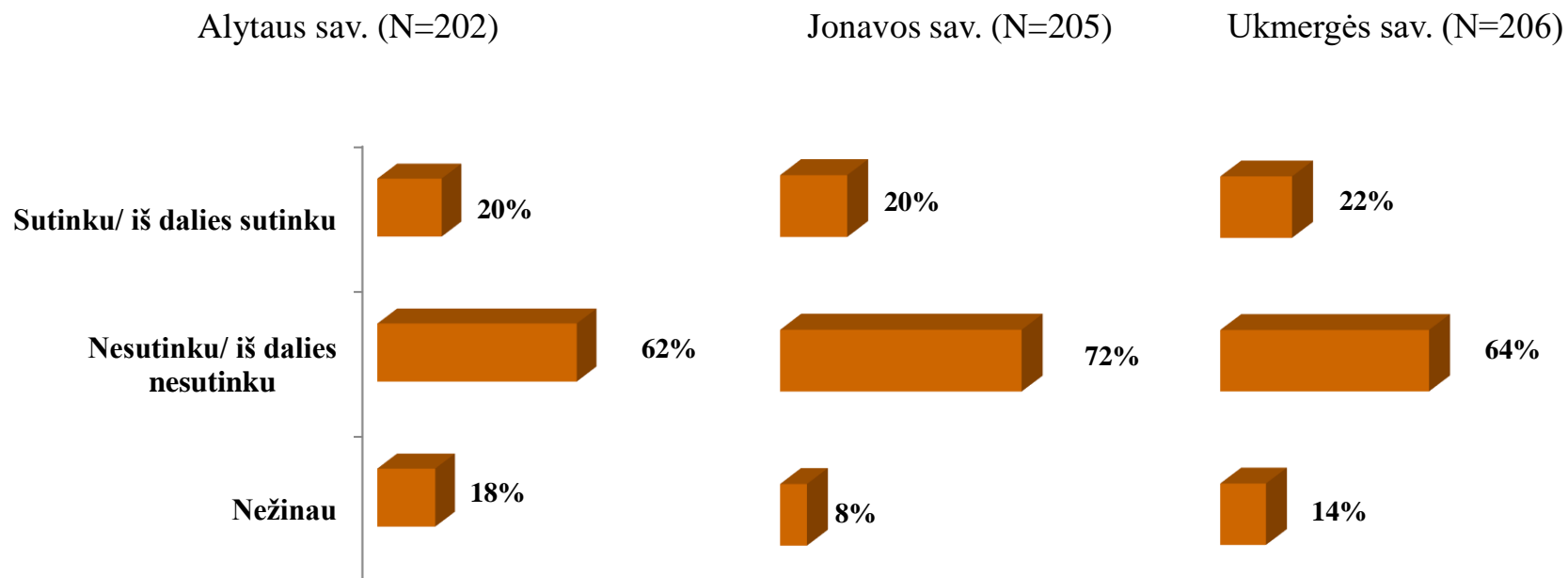
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.5. „DALIS MOTERŲ MĖGSTA, KAI PRIEŠ JAS SMURTAUJAMA”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

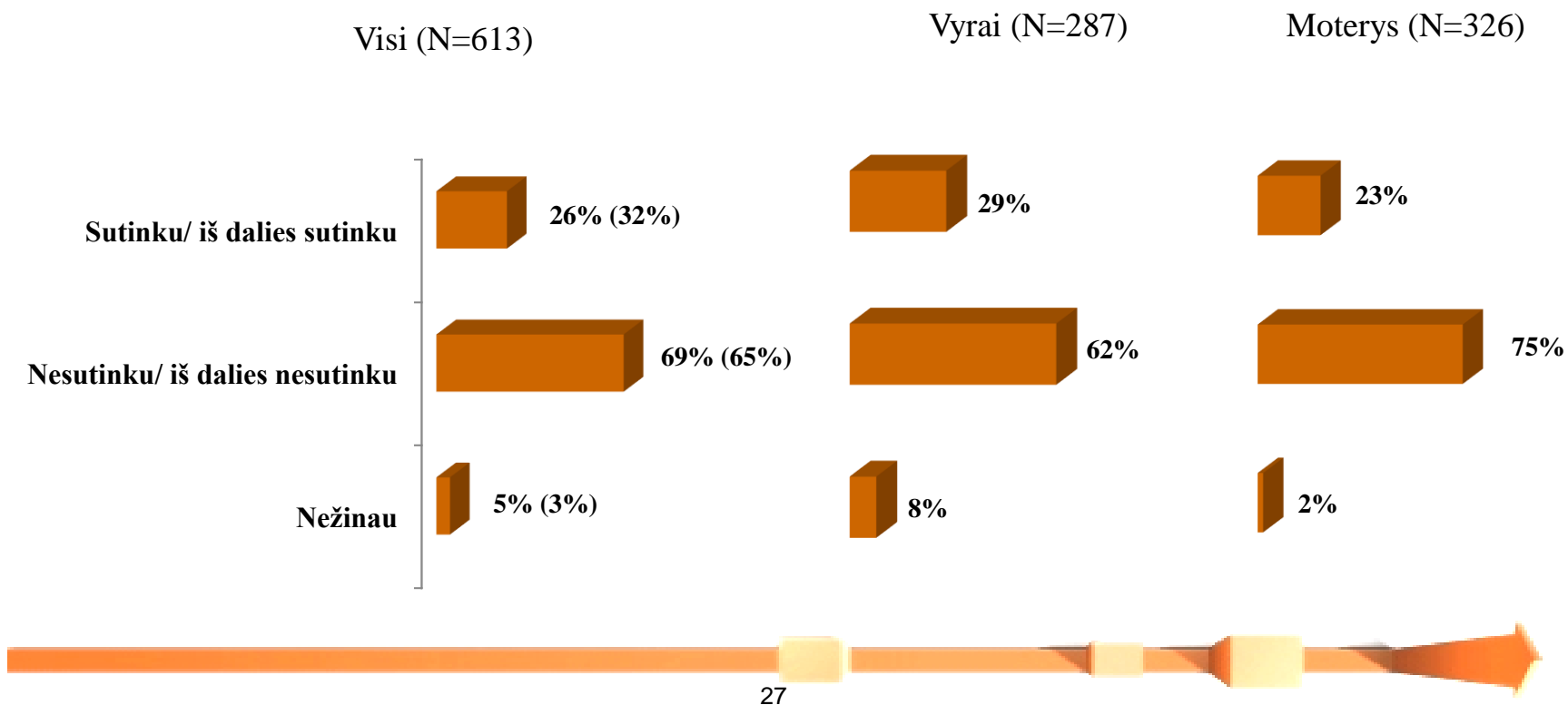
21% apklaustųjų sutiko su teiginiu, kad „dalis moterų mėgsta, kai prieš jas smurtauojama”.
2020 m. sutinkančių su šiuo teiginiu buvo daugiau (31%)

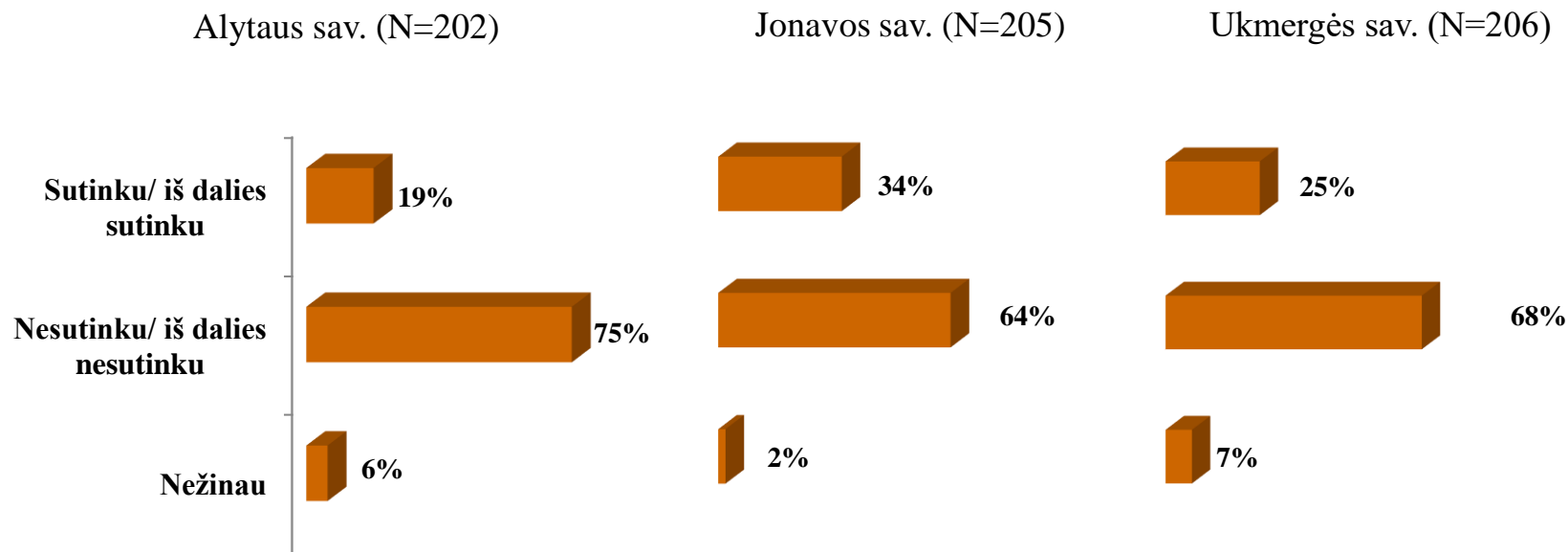
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.6. „MOTERIAI, KURI VIS GRĮŽTA PAS SMURTAUTOJĄ, PAGALBA NEREIKALINGA”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

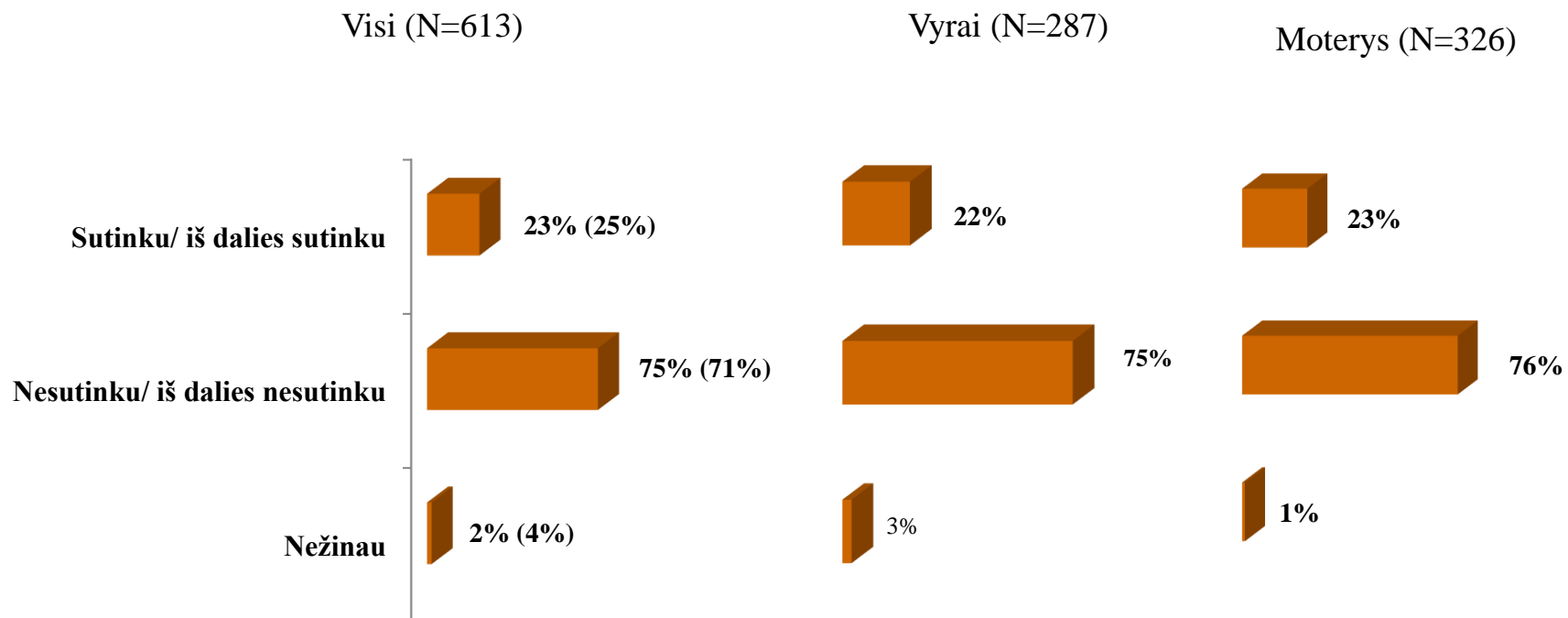
26% apklaustųjų sutiko su teiginiu, kad „moteriai, kuri vis grįžta pas smurtautoją, pagalba nereikalinga“. Daugiau tokių tarp pagyvenusių (34%), kaimo gyventojų (34%). 2020 m. sutinkančių su šiuo teiginiu buvo daugiau (32%).

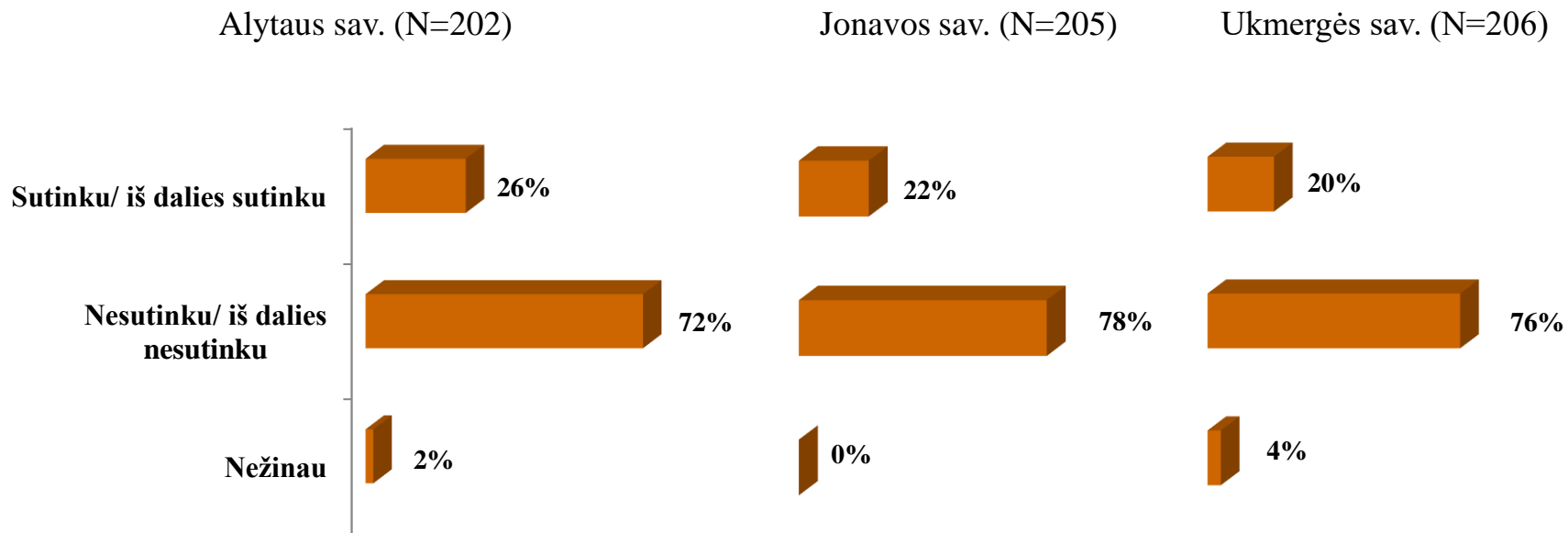
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.7. „IŠ SMURTINIŲ SANTYKIŲ MOTERIS TURI IŠSIKAPSTYTI PATI“

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

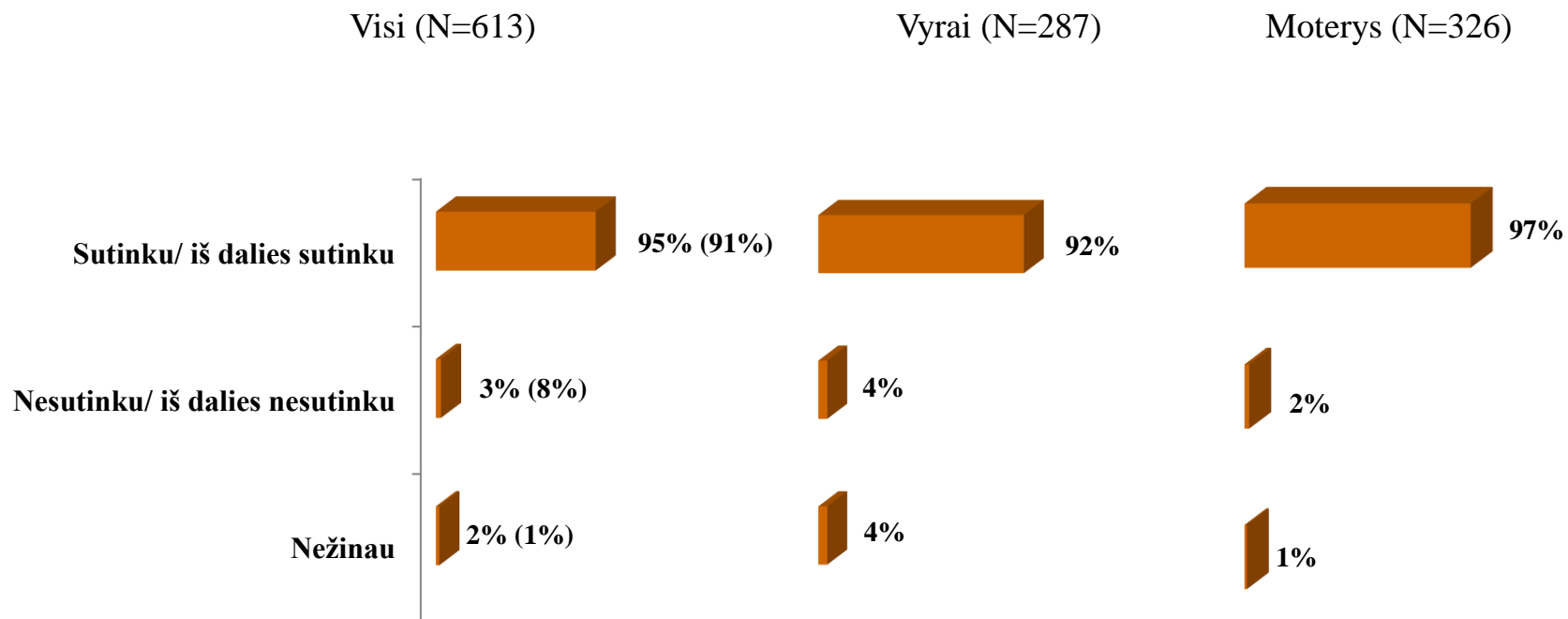
23% respondentų sutiko su teiginiu, kad „iš smurtinių santykių moteris turi išsikapstyti pati“. Skirtumai socialinėse demografinėse grupėse nėra žymūs. 2020 m. tyrimo metu buvo gautas panašus rezultatas (sutiko 25%, o nesutiko 71% apklaustųjų).

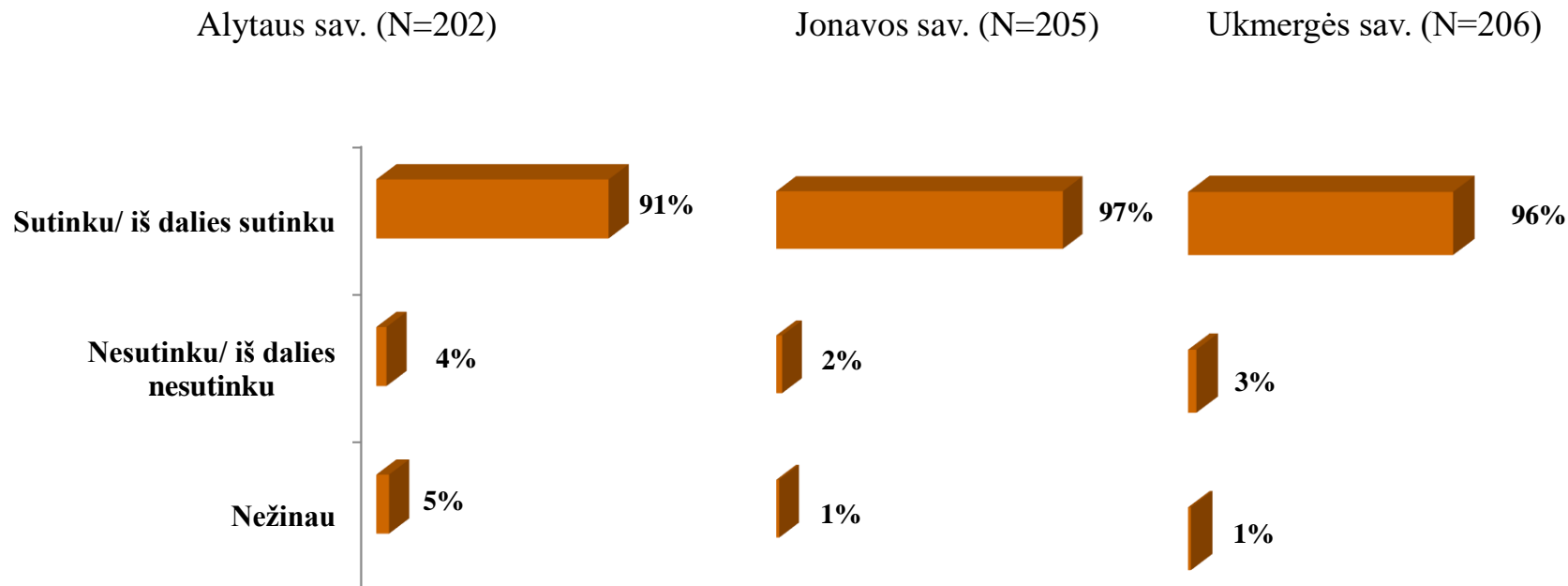
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.8. REIKIA PALAIKYTI MOTERIS, NORINČIAS NUTRAUKTI SANTYKIUS/ IŠSISKIRTI SU SMURTAUJANČIU VYRU

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

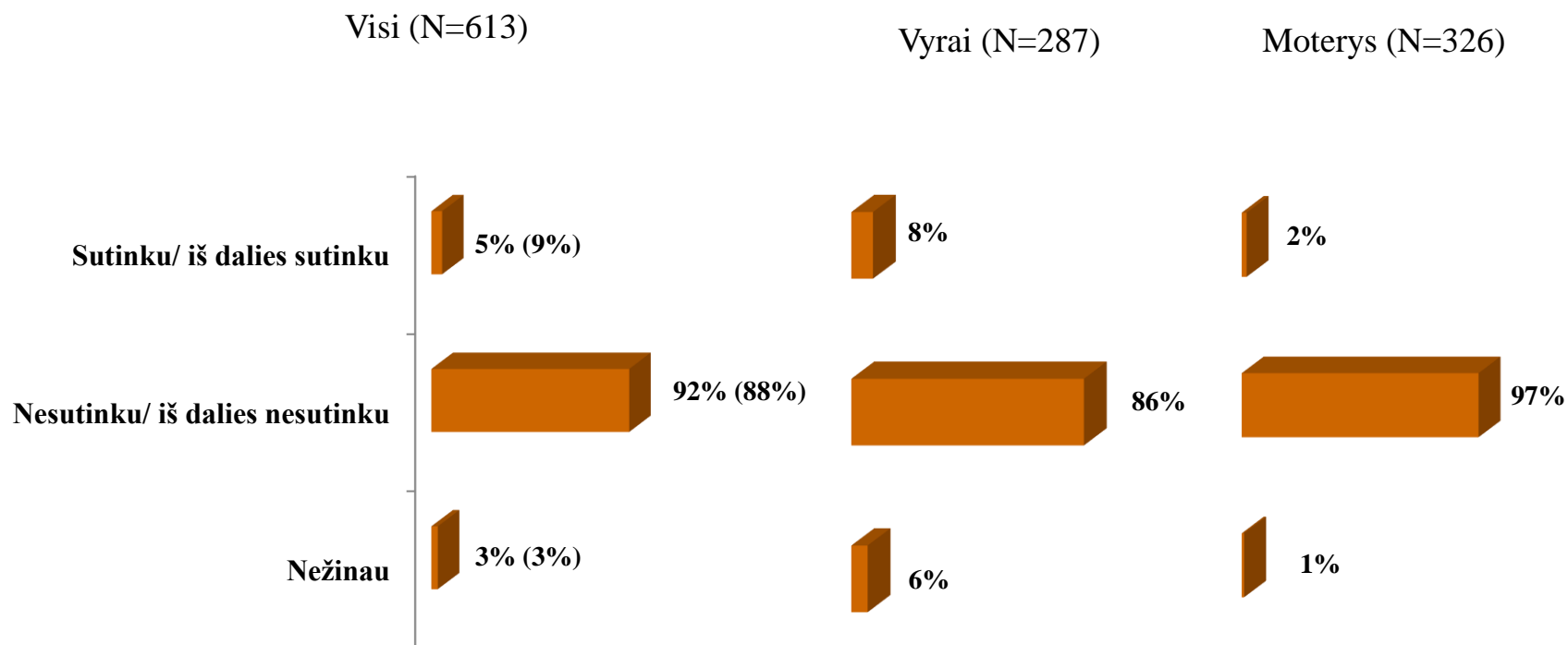
Absoliuti dauguma (95%) sutiko su teiginiu, kad „reikia palaikyti moteris, norinčias nutraukti santykius/ išsiskirti su smurtaujančiu vyru“. Tokie atsakymai dominuoja visose socialinėse demografinėse grupėse. 2020 m. tyrimo metu buvo gautas panašus rezultatas (91%, pritarė šiam teiginiui).

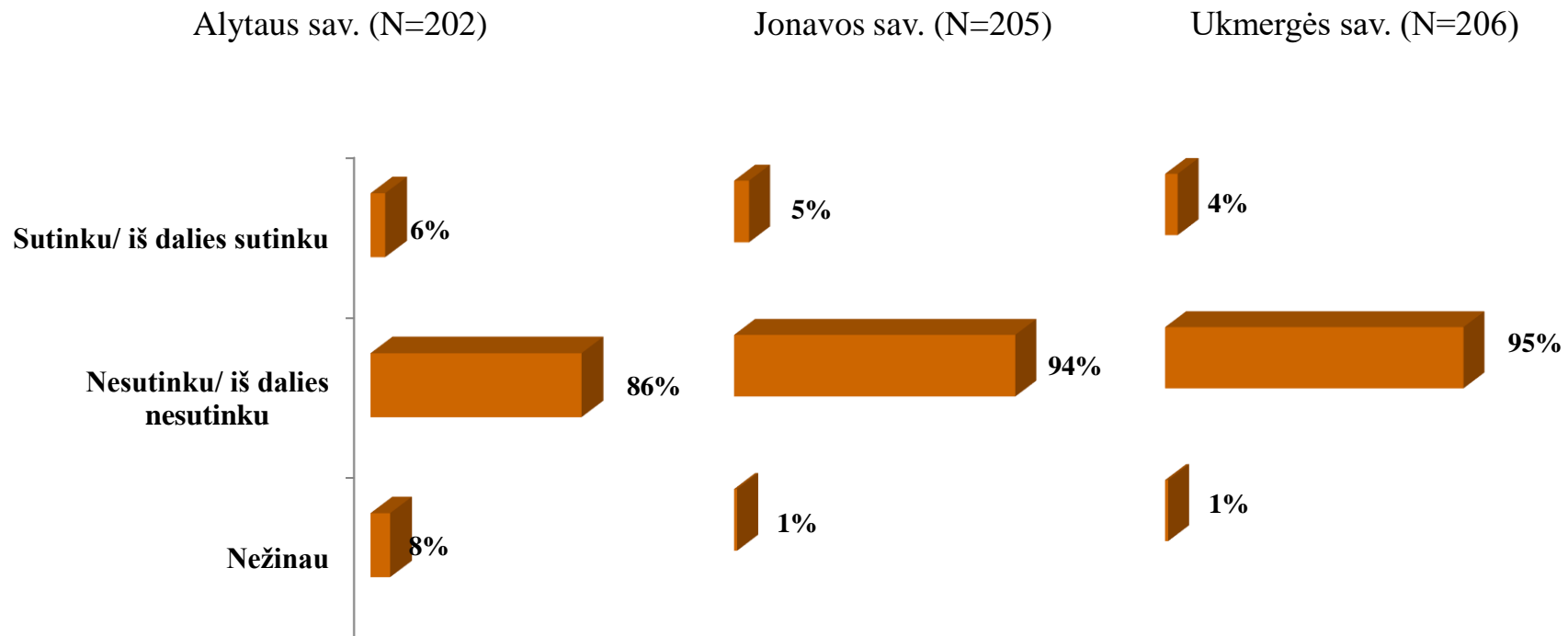
TEIGINIŲ DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERĮ VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiu:

2.9. VYRO SMURTAS NETURĖTŲ BŪTI PRIEŽASTIS IŠSISKIRTI

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

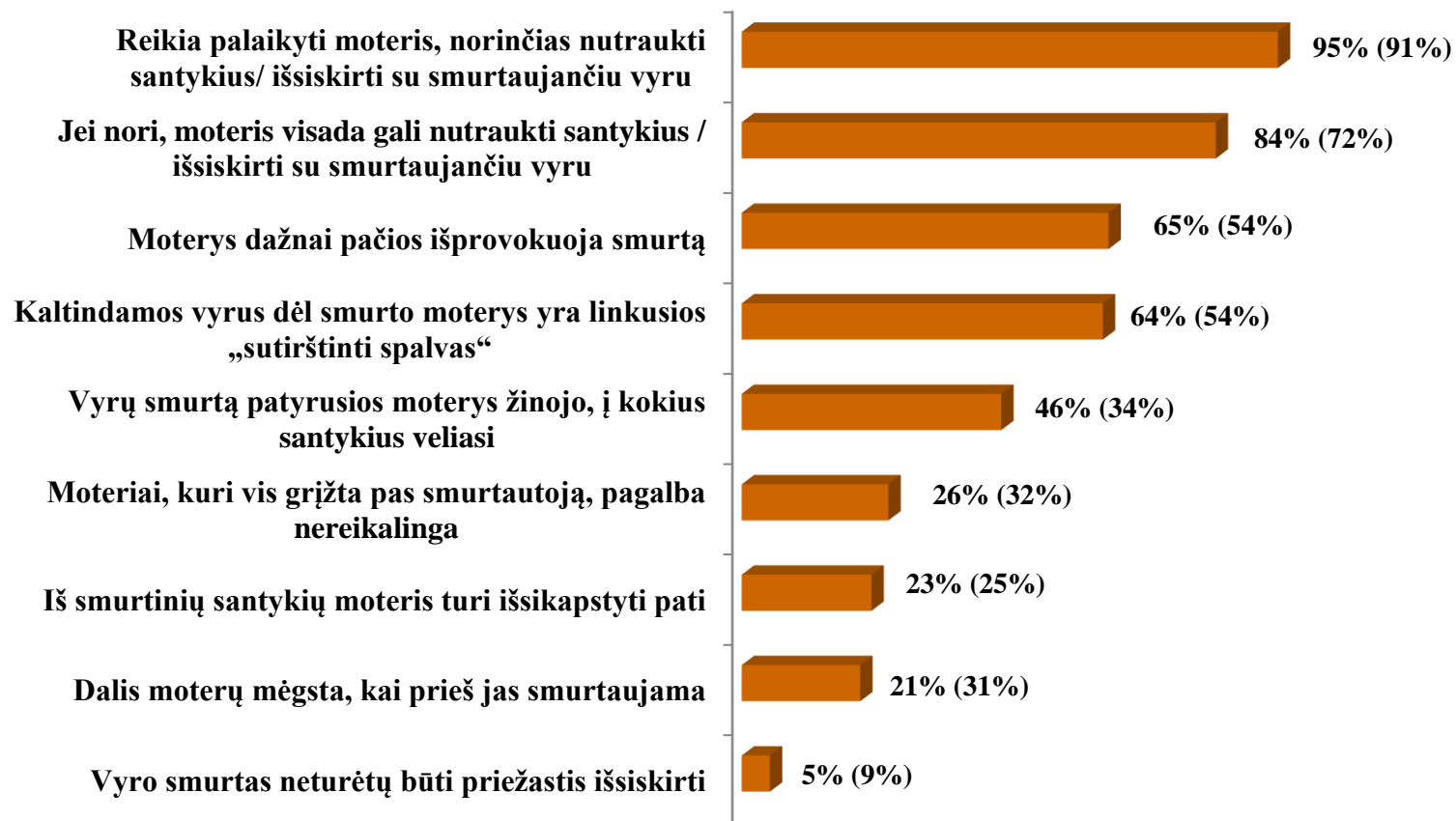

Tik 5% apklaustųjų sutiko su teiginiu, kad „vyro smurtas neturėtų būti priežastis išsiskirti“. Tokie atsakymai būdingi visoms socialinėms demografinėms grupėms. 2020 m. tyrimo metu pritariančių šiam teiginiui buvo daugiau (9%).

SUTINKA SU TEIGINIAIS DĖL SMURTO PRIEŠ MOTERIS

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

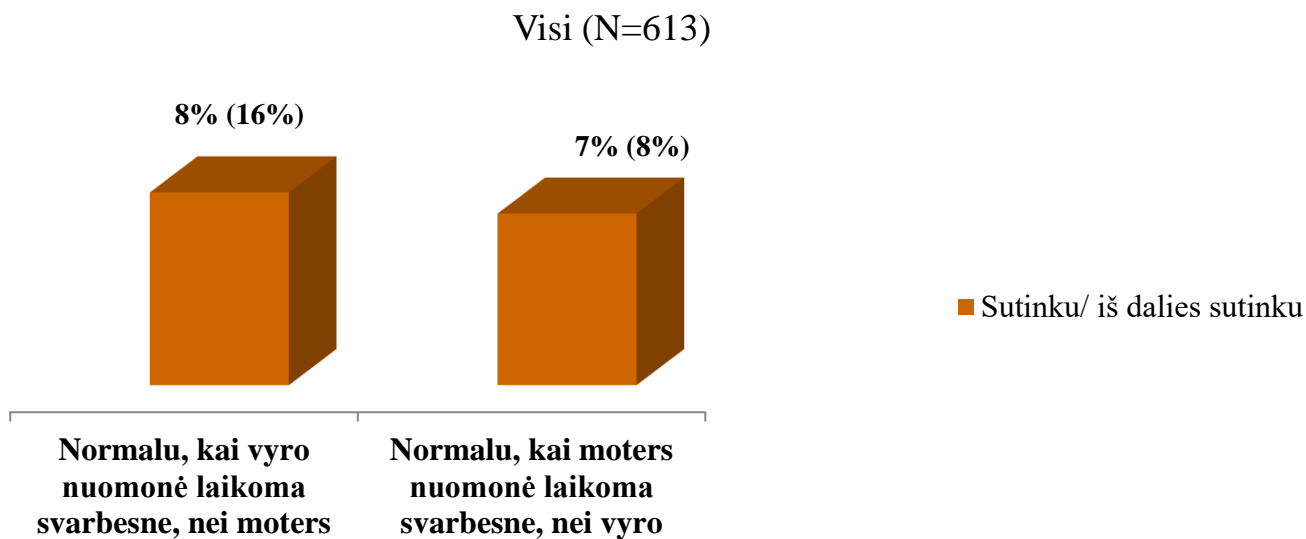
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

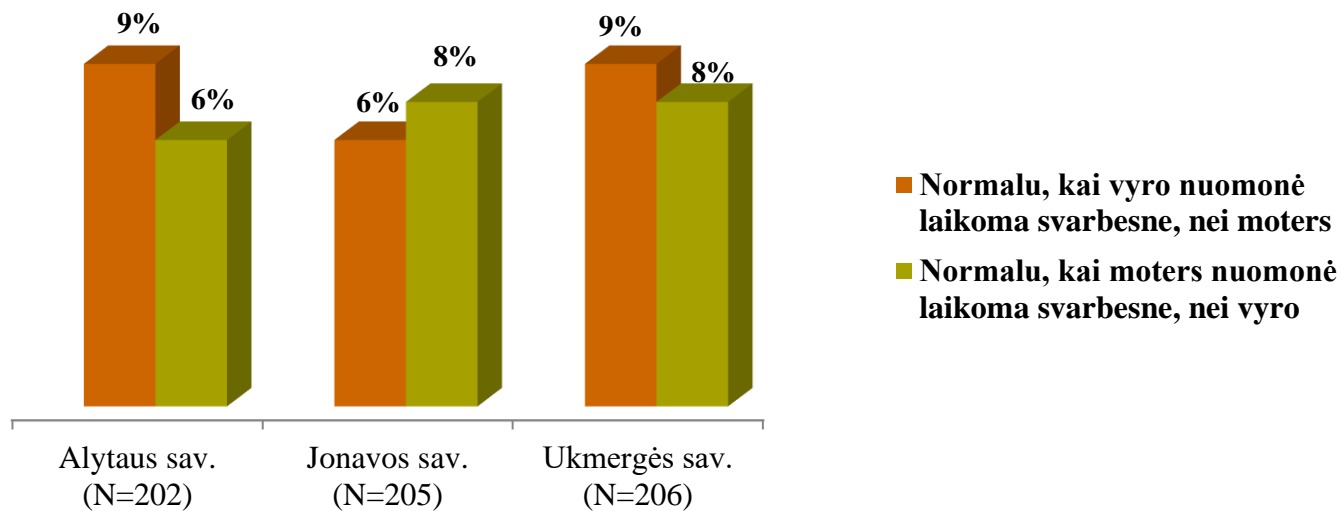
3.1. „NORMALU, KAI VYRO NUOMONĖ LAIKOMA SVARBESNE, NEI MOTERS”

3.2. „NORMALU, KAI MOTERS NUOMONĖ LAIKOMA SVARBESNE, NEI VYRO”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

Sutinkančių, kad vyro nuomonė yra svarbesnė, nėra daug – 8%, tai mažiau nei 2020 m. (16%).

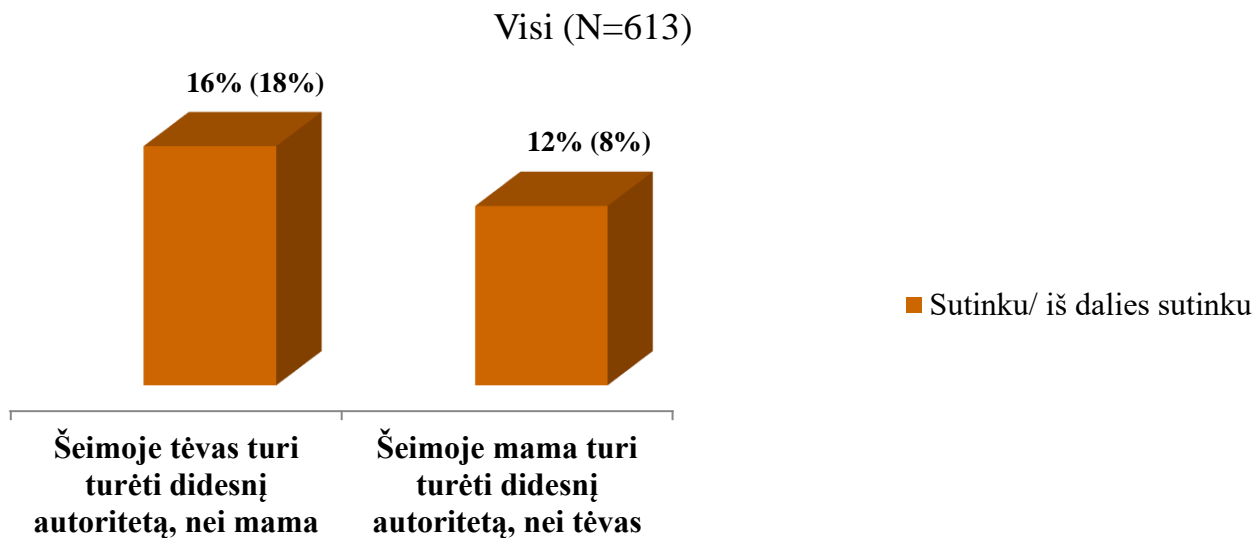
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

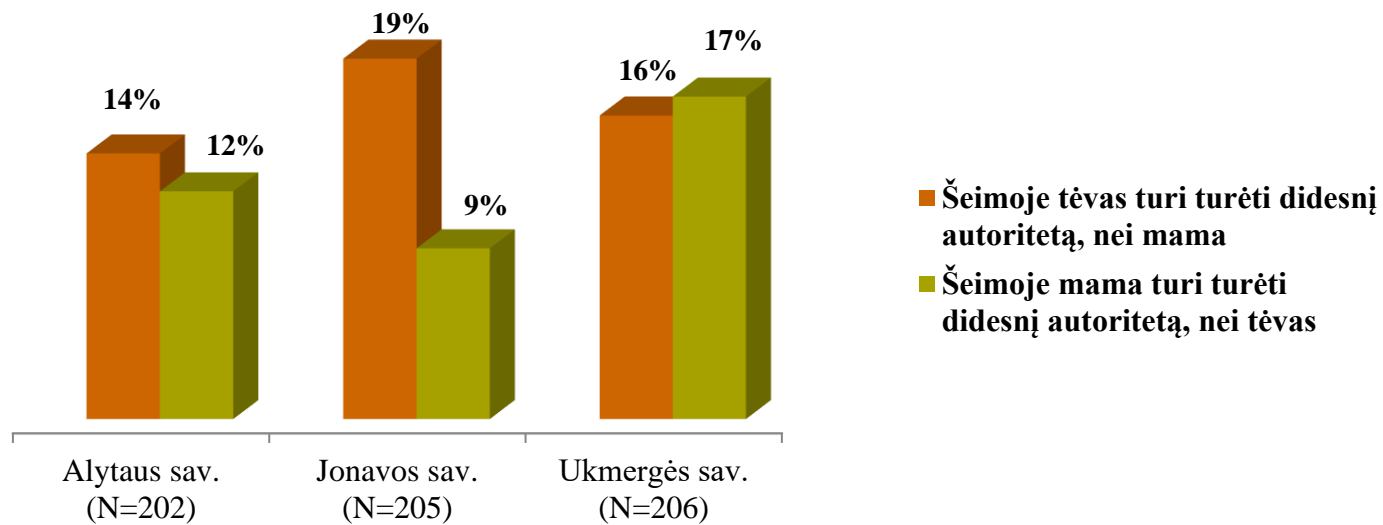
3.3. „ŠEIMOJE TĖVAS TURI TURĖTI DIDESNĮ AUTORITETĄ, NEI MAMA”

3.4. „ŠEIMOJE MAMA TURI TURĖTI DIDESNĮ AUTORITETĄ, NEI TĖVAS”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

Daugiau yra tų, kurie sutinka su teiginiu, kad „šeimoje tėvas turi turėti didesnę autoritetą, nei mama” (16%), negu pasisakančių už didesnę mamos autoritetą (12%). Lyginant su 2020 m. tyrimu, skirtumai sumažėjo.

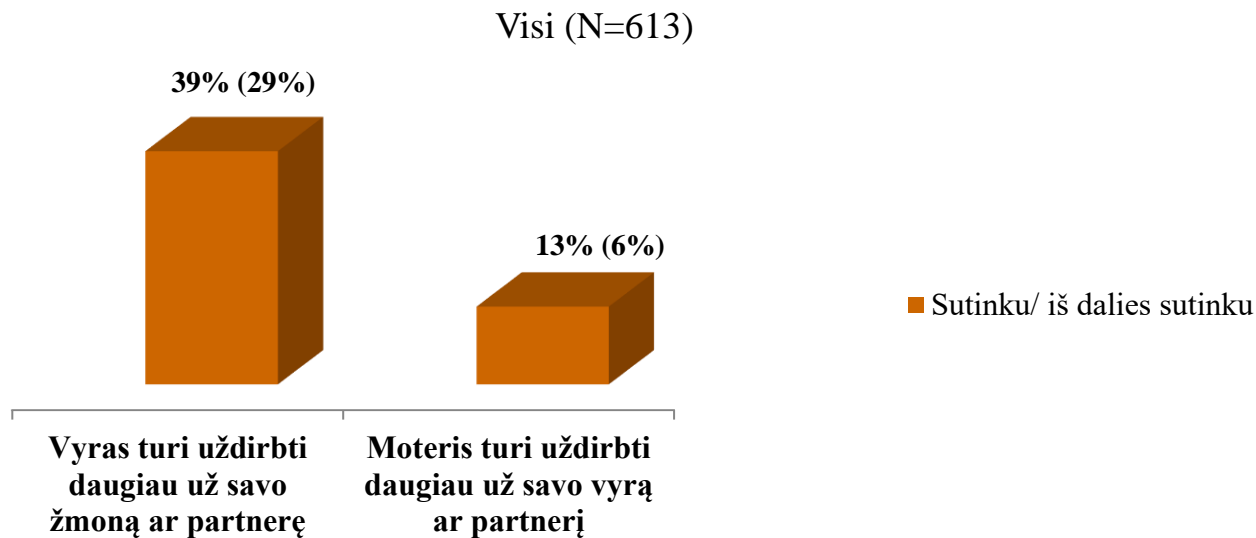
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

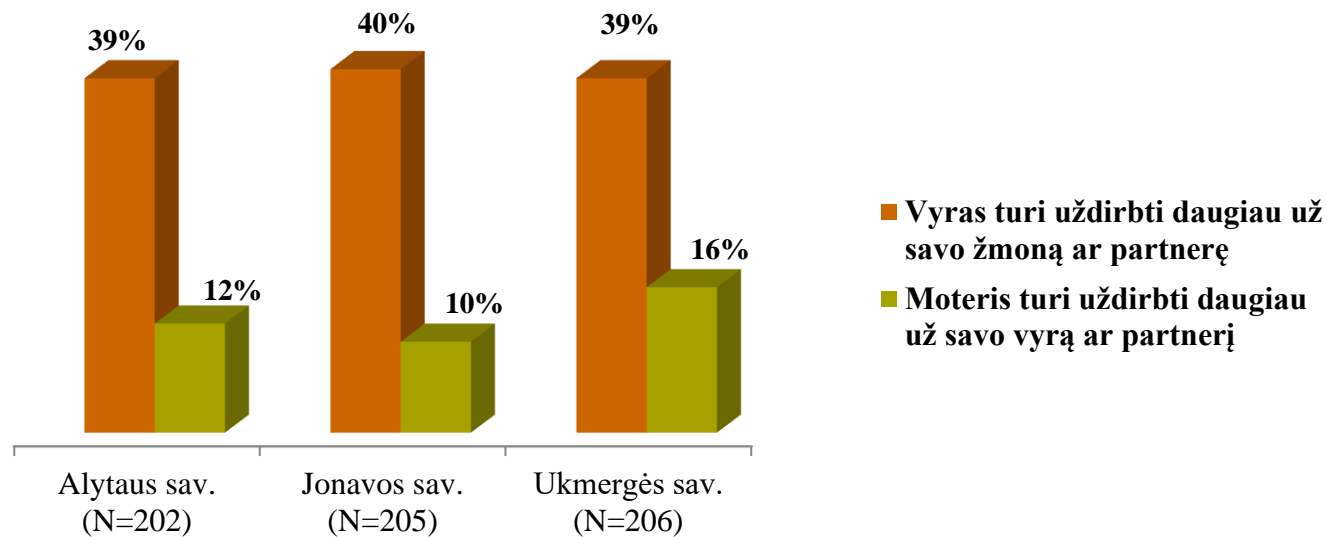
3.5. „VYRAS TURI UŽDIRBTI DAUGIAU UŽ SAVO ŽMONĄ AR PARTNERĘ”

3.6. „MOTERIS TURI UŽDIRBTI DAUGIAU UŽ SAVO VYRĄ AR PARTNERĮ”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

39% apklaustųjų sutiko su teiginiu, kad „vyras turi uždirbti daugiau už savo žmoną ar partnerę”. 2020 m. tyrime tokių buvo mažiau (29%).

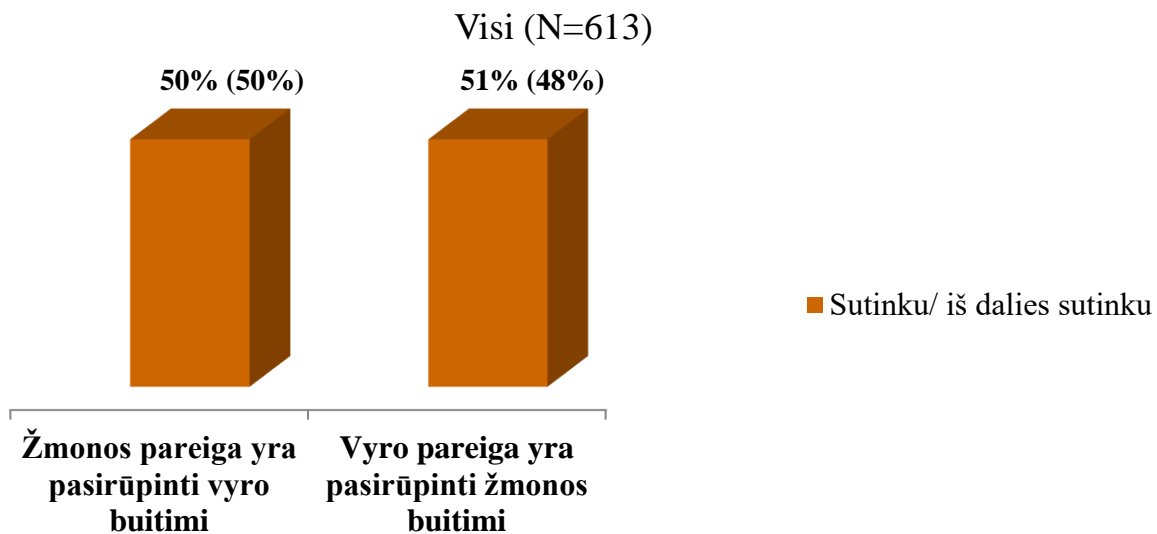
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

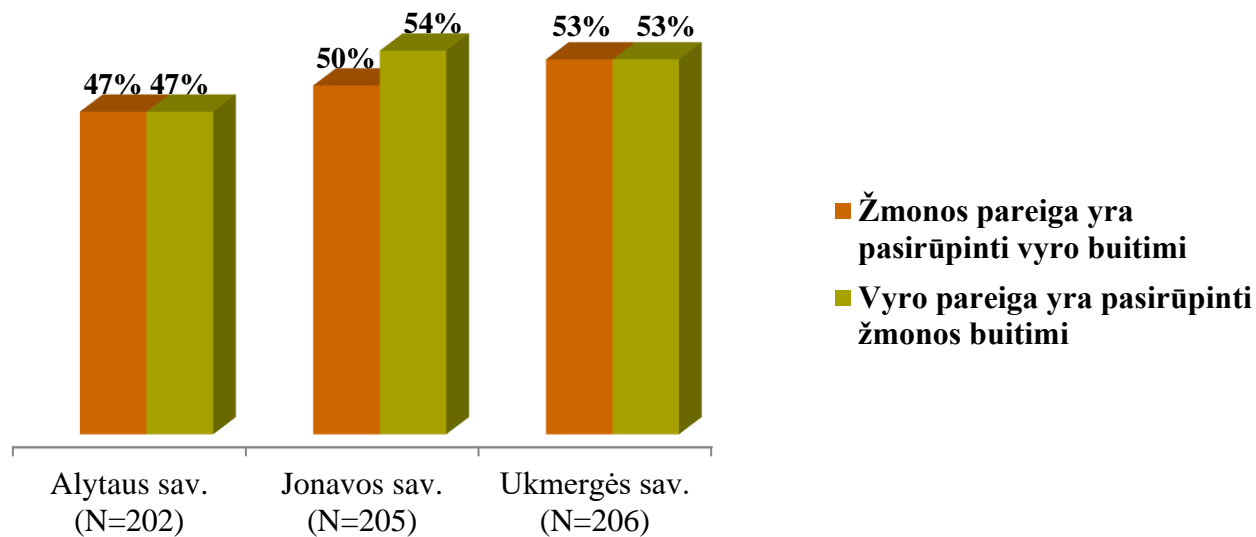
3.7. „ŽMONOS PAREIGA YRA PASIRŪPINTI VYRO BUITIMI”

3.8. „VYRO PAREIGA YRA PASIRŪPINTI ŽMONOS BUITIMI”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

Praktiškai tiek pat apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad „žmonos pareiga yra pasirūpinti vyro buitimi” – 50% ir kad „vyro pareiga yra pasirūpinti žmonos buitimi” (51%). Lyginant su 2020 m. tyrimu rezultatas beveik nepasikeitė.

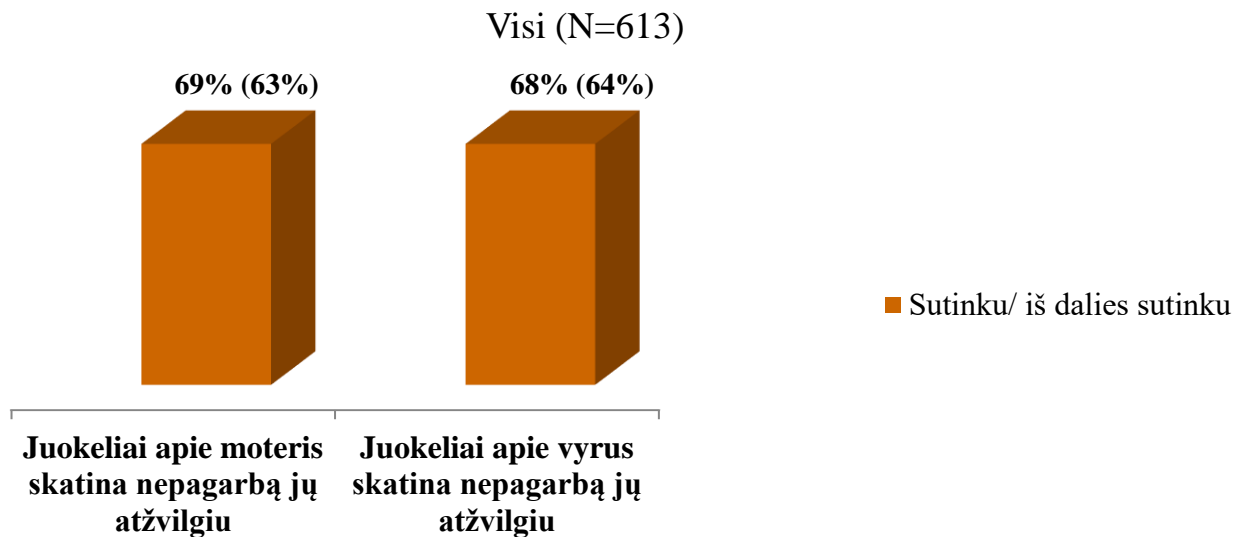
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

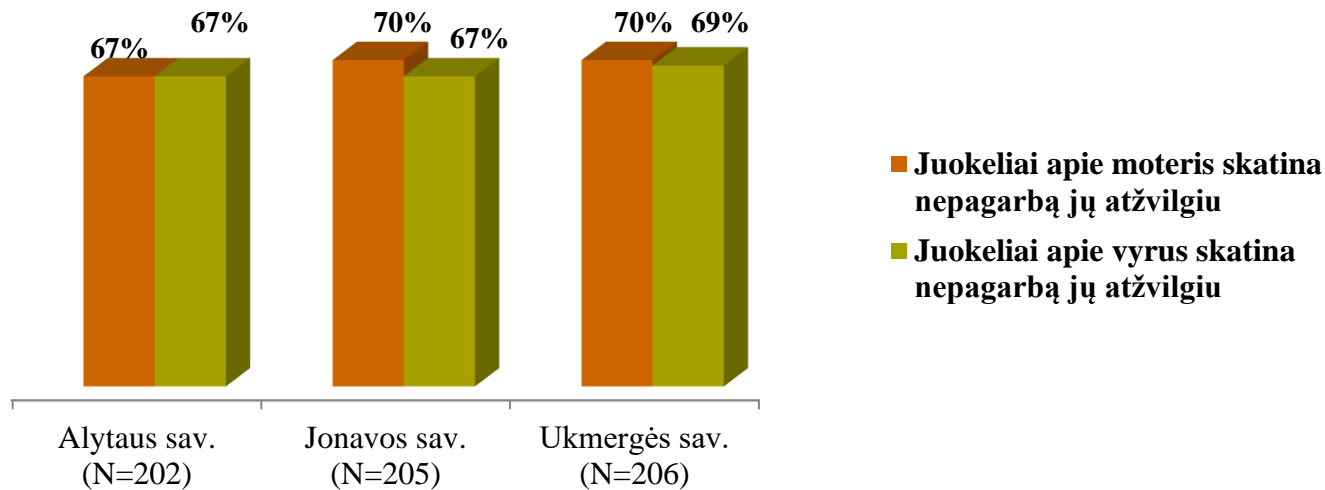
3.9. „JUOKELIAI APIE MOTERIS SKATINA NEPAGARBĄ JŲ ATŽVILGIU”

3.10. „JUOKELIAI APIE VYRUS SKATINA NEPAGARBĄ JŲ ATŽVILGIU”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

Dauguma apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad juokeliai tiek apie vyrus, tiek ir apie moteris skatina nepagarbą jų atžvilgiu.

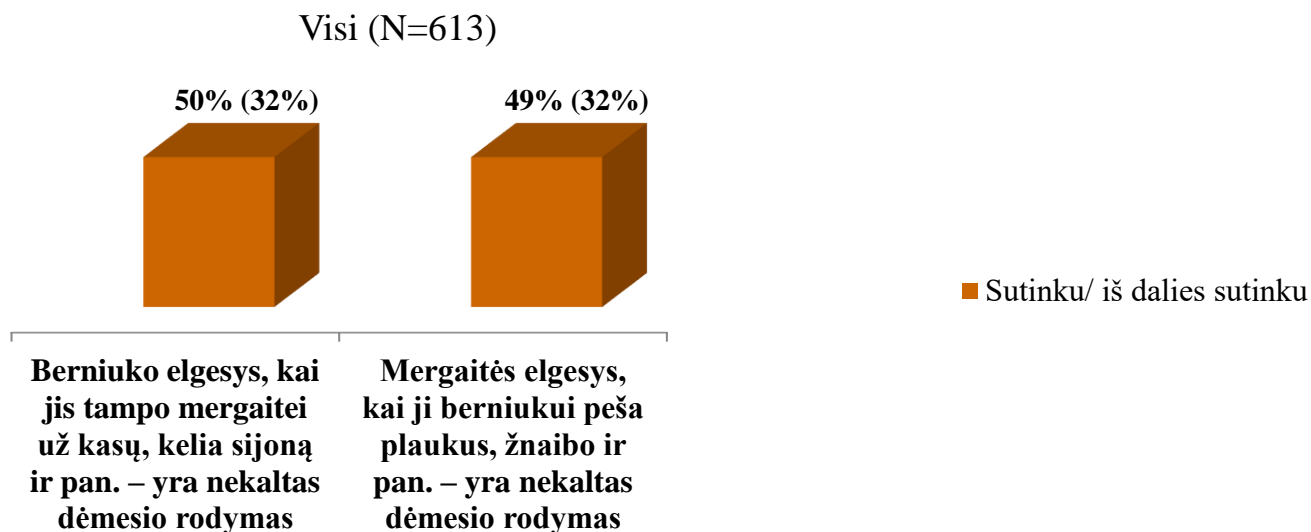
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

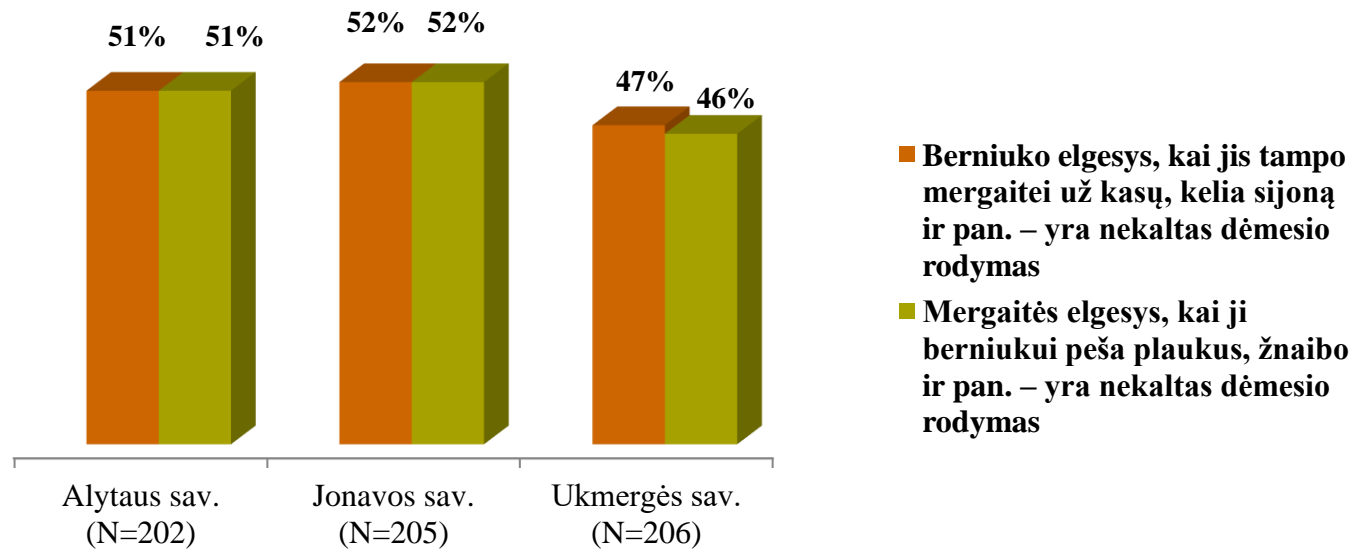
3.11. „BERNIUKO ELGESYS, KAI JIS TAMPO MERGAITEI UŽ KASŲ, KELIA SIJONĄ IR PAN. – YRA NEKALTAS DĖMESIO RODYMAS”

3.12. „MERGAITĖS ELGESYS, KAI JI BERNIUKUI PEŠA PLAUKUS, ŽNAIBO IR PAN. – YRA NEKALTAS DĖMESIO RODYMAS”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

Padaugėjo pritariančių teiginiui, kad „berniuko elgesys, kai jis tampo mergaitei už kasų, kelia sijoną ir pan. – yra nekaltas dėmesio rodymas“ – 50% (buvo 32%), taip pat padaugėjo pritariančių, kad „mergaitės elgesys, kai ji berniukui peša plaukus, žnaibo ir pan. – yra nekaltas dėmesio rodymas“ 49% (buvo 32%).

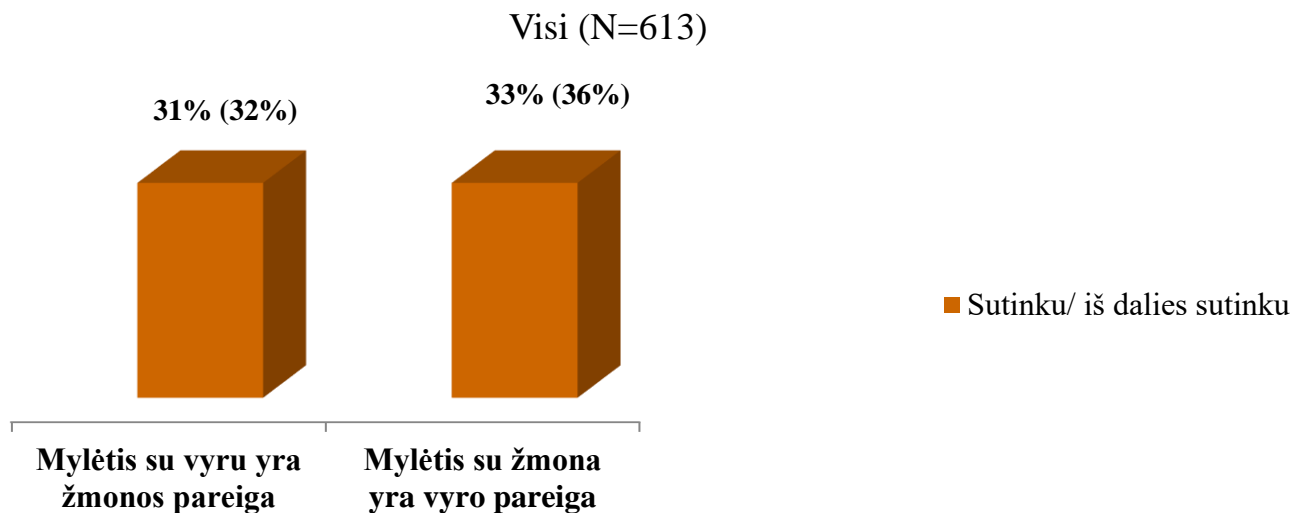
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

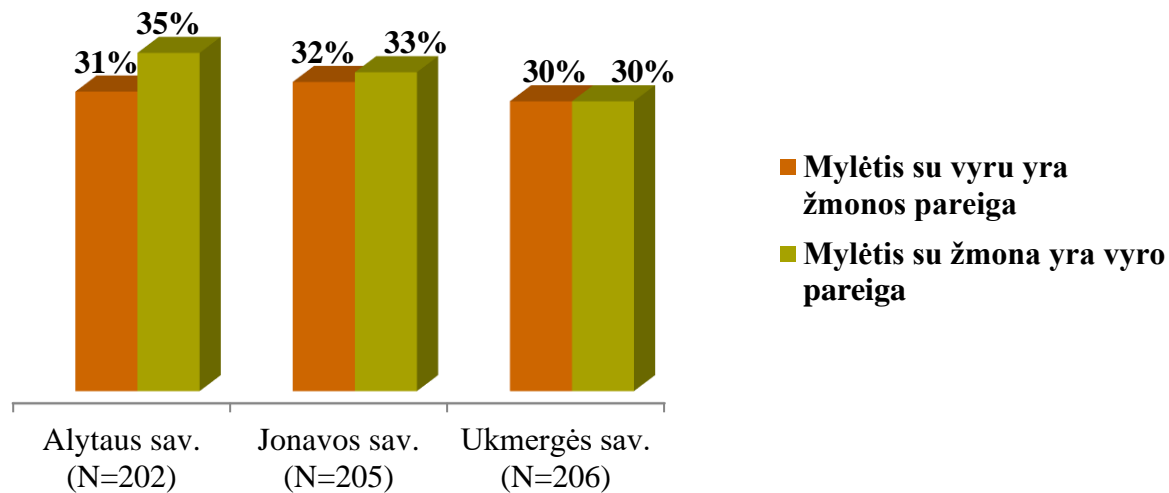
3.13. „MYLĖTIS SU VYRU YRA ŽMONOS PAREIGA”

3.14. „MYLĖTIS SU ŽMONA YRA VYRO PAREIGA”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

Praktiškai nepasikeitė dalis sutinkančių su teiginiais, kad „mylėtis su vyru yra žmonos pareiga” ir „mylėtis su žmona yra vyro pareiga”.

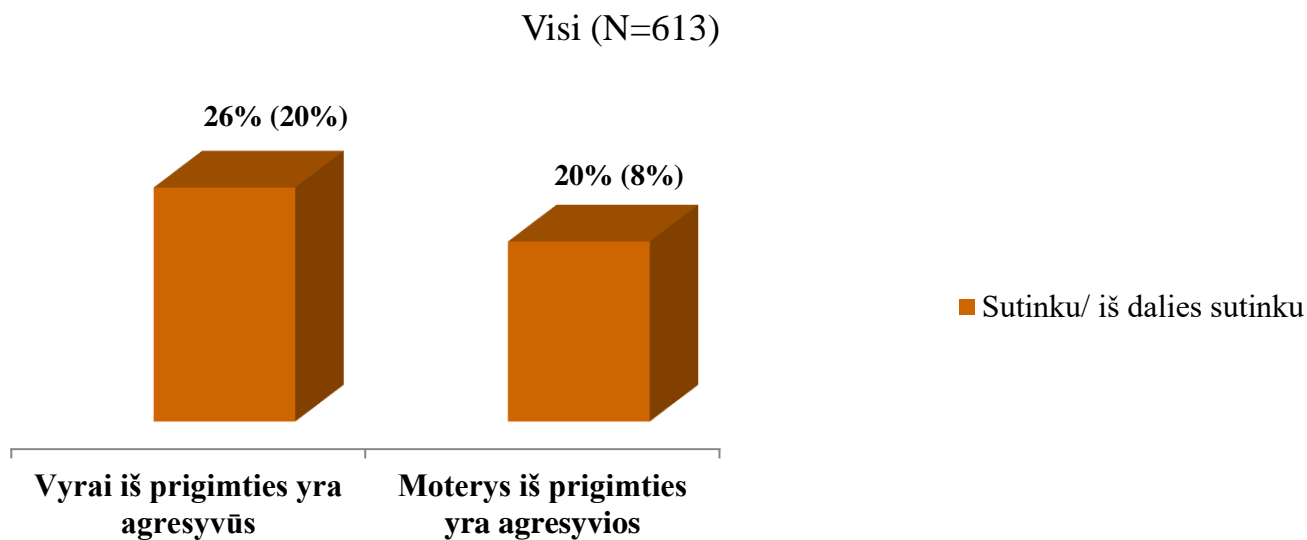
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

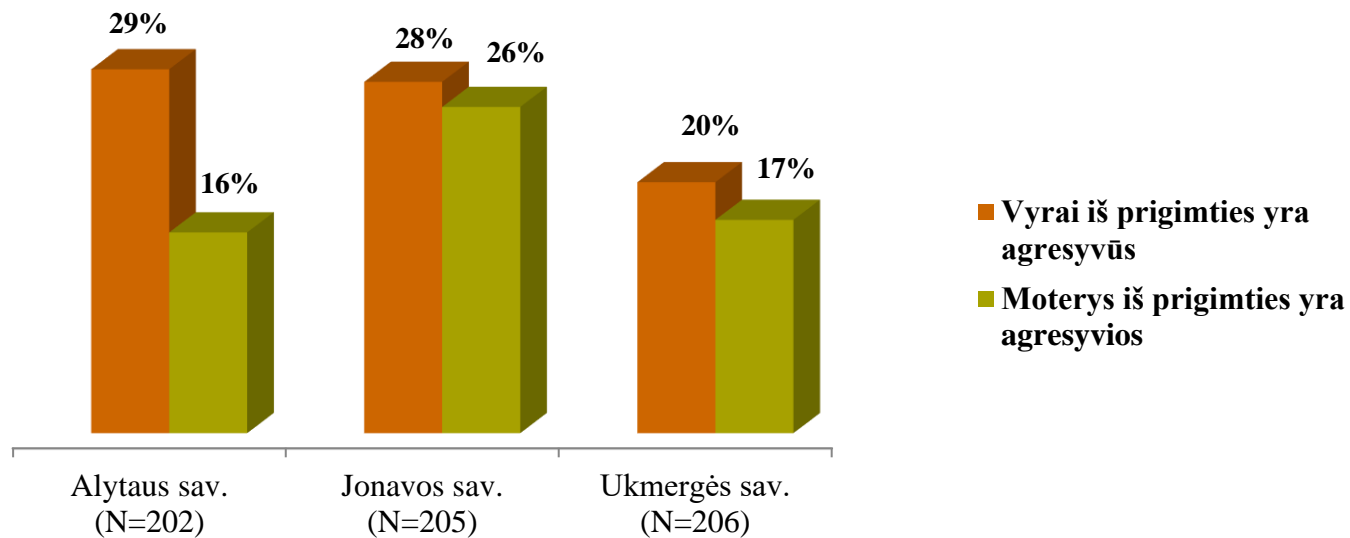
3.15. „VYRAI IŠ PRIGIMTIES YRA AGRESYVŪS”

3.16. „MOTERYS IŠ PRIGIMTIES YRA AGRESYVIOS”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

26% apklaustųjų sutinka su teiginiu, kad „vyrai iš prigimties yra agresyvūs” ir 20% sutinka su teiginiu, kad „moterys iš prigimties yra agresyvios”. Tai daugiau, nei 2020 m. (atitinkamai 20% ir 8%).

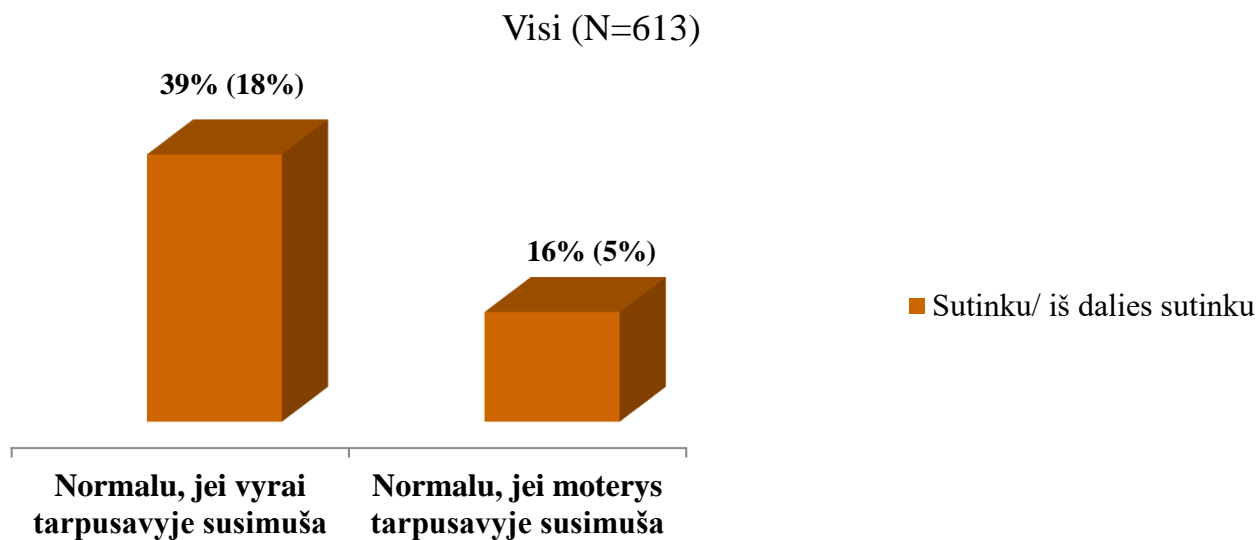
TEIGINIŲ APIE LYČIŲ SKIRTUMUS VERTINIMAS

Ar sutinkate su teiginiais?

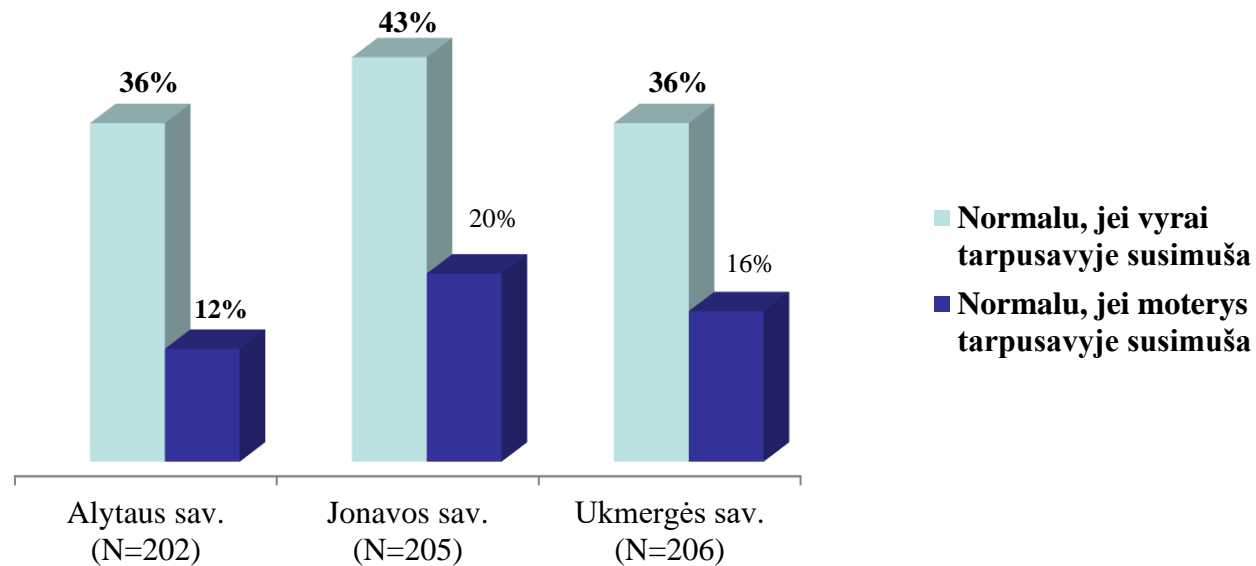
3.17. „NORMALU, JEI VYRAI TARPUSAVYJE SUSIMUŠA”

3.18. „NORMALU, JEI MOTERYS TARPUSAVYJE SUSIMUŠA”

(skliausteliuose – 2020 m. sausio mėn. tyrimo rezultatas)

Atsakymai: „sutinku/ iš dalies sutinku”

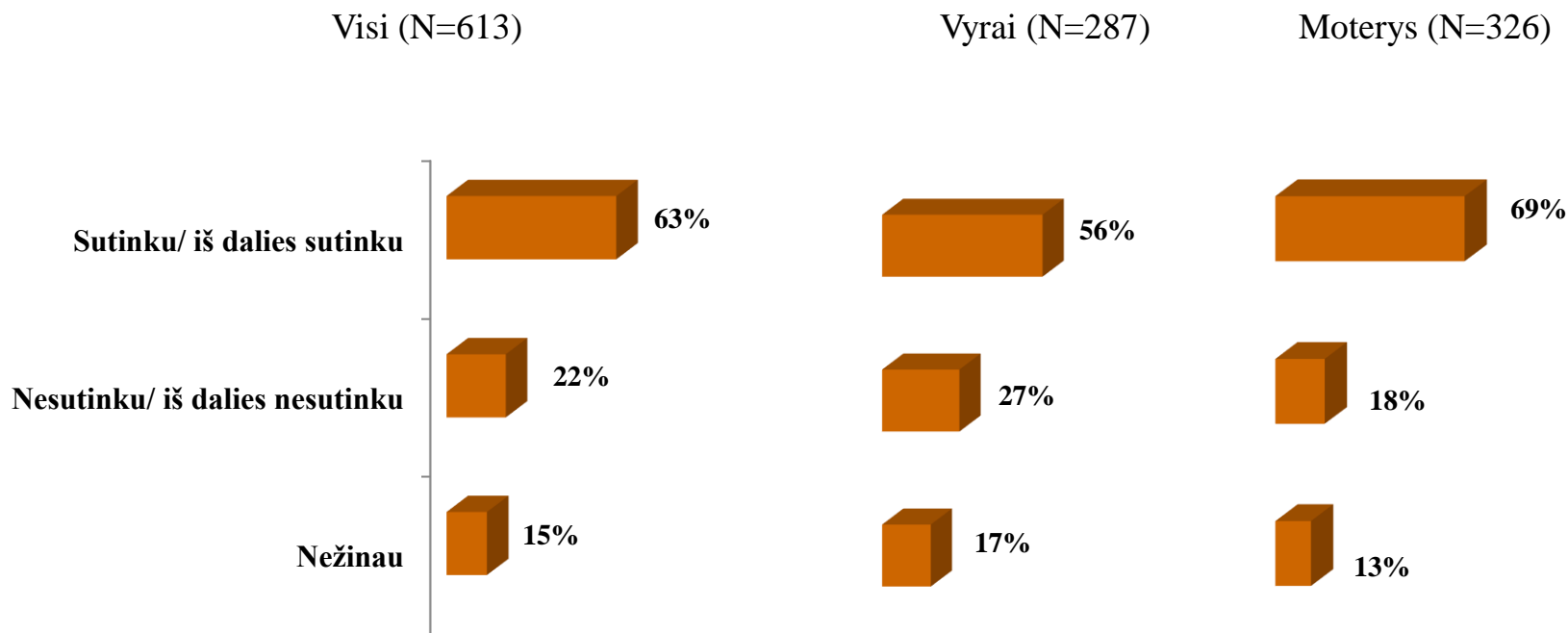

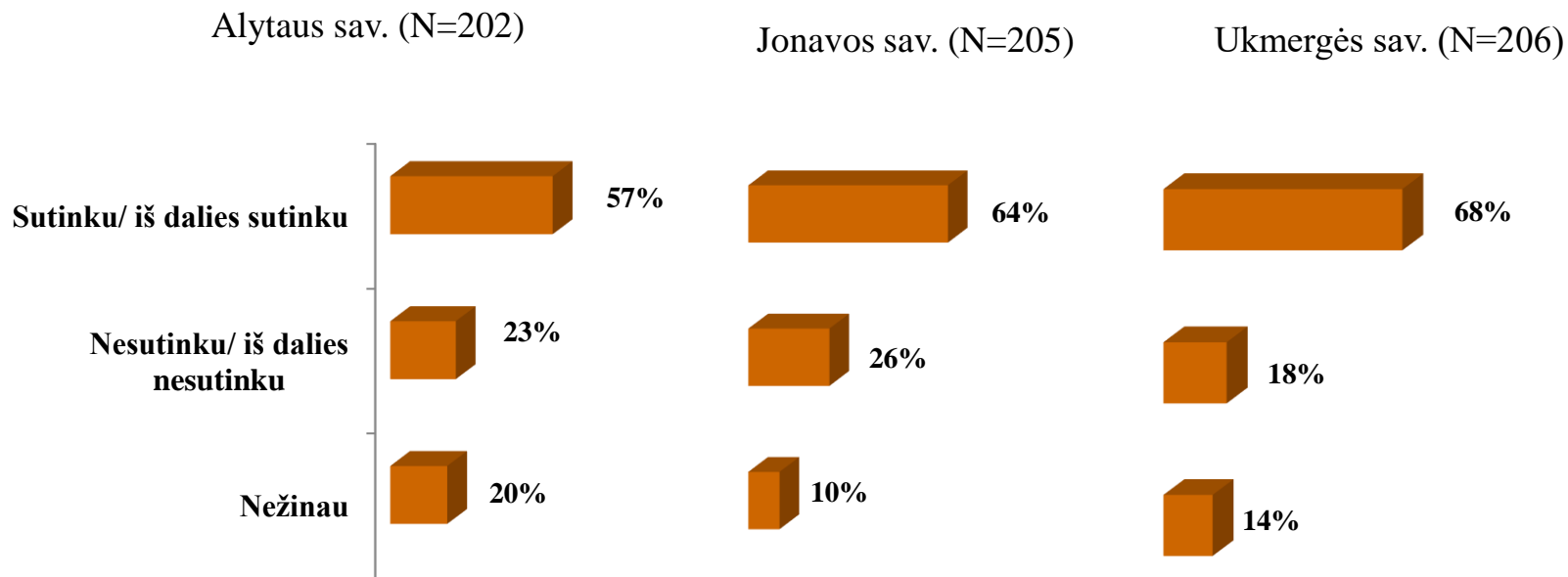
39% apklaustųjų sutinka, kad yra normalu, jei vyrai tarpusavyje susimuša. Daugiau tokių tarp vyrų (52%). Lyginant su 2020 m. pritariančių šiam teiginiui padaugėjo (buvo 18%).

ŠVIETĖJIŠKA IR PREVENCINĖ VEIKLA

Ar sutinkate su teiginiu:

4. „PER PASTARUOSIUS 12 MĖNESIŲ PADAUGĖJO INFORMACIJOS APIE SMURTĄ DĖL LYTIES IR SMURTĄ ARTIMOJOJE APLINKOJE“?

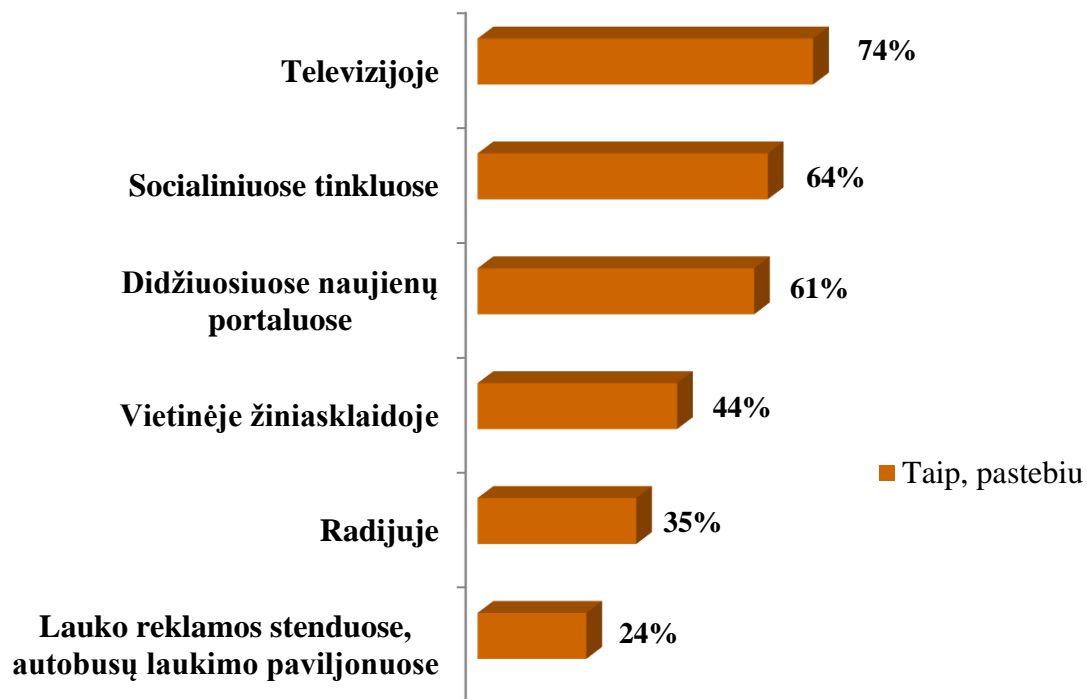

Dauguma – 63% – sutinka, kad per pastaruosius 12 mėnesių padaugėjo informacijos apie smurtą dėl lyties ir smurtą artimojoje aplinkoje. Dažniau su tuo sutinka moterys (69%), 46-55 m. respondentai (71%).

ŠVIETĖJIŠKA IR PREVENCINĖ VEIKLA

5. „INFORMACIJĄ APIE SMURTĄ DĖL LYTIES IR SMURTĄ ARTIMOJOJE APLINKOJE PASTEBIU”

Dažniausiai informacija apie smurtą dėl lyties ir artimojoje aplinkoje yra pastebima televizijoje 74%, socialiniuose tinkluose 64% ir didžiuosiuose naujienų portaluose 61%.

IŠVADOS

- Įvertindami penkias situacijas ar tai smurtas, ar ne, dauguma respondentų jas priskyrė prie smurto. Kiek mažiau įvertinančių situacijas kaip smurtą yra tarp vyrų, kaimo vietovėse. Lyginant su 2020 m. visais atvejais dalis identifikuojančių smurtą padaugėjo.
- Pritariančių negatyviems teiginiams apie moteris smurto kontekste daugiau yra tarp vyrų, pagyvenusių žmonių. Lyginant su 2020 m. daugumoje atvejų neigiamų stereotipų dalis sumažėjo.
- Lyčių stereotipų požiūriu vyro vaidmuo išlieka svarbesnis nei moters. Lyginant su 2020 m. čia buvo užfiksuoti pokyčiai tiek į teigiamą, tiek į neigiamą pusę.
- Dauguma respondentų sutinka, kad per metus laiko padaugėjo informacijos dėl lyties ir smurto artimojoje aplinkoje.
- Dažniausiai informacija apie smurtą dėl lyties ir artimoje aplinkoje yra pastebima televizijoje, socialiniuose tinkluose ir didžiuosiuose naujienų portaluose.